Զ. ՏԱՐԻ 1676 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 5 ՆԱՒԱՍԱՐԴ 4382 – Հ. Տ. 15 ՕԳՈՍՏՈՍ 1889 – Ն. Տ. 27 ՕԳՈՍՏՈՍ 1889 – ՀԻՃՐ. 1 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1307 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան.

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده آره‌ولك غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ու ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	160
»	Վեցամսեայ	80
»	Եռամսեայ	40
Գաւառաց	Տարեկան	200
»	Վեցամսեայ	100
Օտար երկիրներէ տարեկան ֆրանք		56
»	Վեցամսեայ	28

Դուրսը զրկուած լրագրաց համար ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է. խմբագրութեան զրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չդառնար։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 15 ՕԳՈՍՏՈՍ, 1889

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐՆ

ՄԵԾ ՀԱՅԿԵՐՈՅԹ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԱՑ ԵՒ ԳԻՒՂԱՊԵՏԱՑ Ի ՓԱՐԻԶ

Անցեալ կիւրակի Փարիզի մէջ մեծ և նշանակալից ցոյց մ'եղաւ։ Փարիզի քաղաքային խորհուրդն հացկերոյթ տուաւ Ֆրանսայի բոլոր քաղաքապետներուն և գիւղապետներուն։ Աւելի քան երեք հազար հոգիէ աւելի եկած էին ի Փարիզ, և իրենց բացակայութեան առթիւ ցաւ յայտնելով սրտովին մասնակցած էին այս հանդէսին ուրիշ մի քանի հազար գիւղապետներ ալ, որք ծերութեան, տկարութեան, հիւանդութեան կամ պարզապէս նիւթական աղքատութեան պատճառաւ Արուեստահանդէսի ժամանակ Փարիզ այցելելու հաճոյքէն զուրկ մնացած են։ Այս հացկերոյթ տրուեցաւ ի յիշատակ 1790ի «Մեծ Դաշնակցութեան», երբ Ֆրանսայի բոլոր գաւառաց, քաղաքաց և գիւղօրէից ներկայացուցիչք «Մի և Անբաժան Հայրենեաց» միութեան նշանաւոր ցոյցն ըրին ի Փարիզ։ Հարիւր տարի ետքն, հանրապետական Ֆրանսա իւր միութեան ոչ նուազ հոյակապ արտայայտութիւնը կ'ընէ, և պոլանժէական ու կուսակցական երկպառակութիւններէն, գժտութիւններէն ու վշտալի տարաձայնութիւններէն ետքն, որք ներքուստ և արտաքուստ Ֆրանսայի բարոյական ոյժը կոտրելու միայն կը ծառայէին, հանրապետական Ֆրանսայի միութեան այս հոյակապ ցոյցը կազդուրիչ և ոգեւորիչ դաս մ'եղաւ թէ՛ Ֆրանսացւոց և թէ օտարաց համար։

Նոյն օր միջօրէէն ետքը ժամ 3ին Փարիզի քաղաքային պալատան մէջ համախմբուելով, իրենց գաւառաց այբուբենի կարգաւ թափոր կազմած՝ Ծարտարութեան հոյակապ Պալատը գացին քաղաքապետներն ու գիւղապետները։ Սոքա ամեն տեսակ զգեստներ հագած էին, և հեռաւոր գաւառաց տեղական զգեստներն հագած պարզամիտ գիւղապետք ամենէն աւելի հետաքրքրութիւն և համակրութիւն կը շարժէին։ Փարիզի քաղաքային խորհրդոյ նախագահ Պ. Շօթանի քովէն կ'երթային ամենէն քիչ բնակիչ ունեցող երկու գիւղերուն պետերն, մին Պրէսանքուռ գիւղի, 30 բնակչօք, միւսն Վօտէրլան գիւղի, 48 բնակչօք։

Ճամբուն վրայ դիզուած էր բազմութիւն մը ա՛յնչափ ստուարաթիւ, ա՛յնչափ խուռներամ, որ այս Արուեստահանդէսի եղանակին մէջ իսկ, յորում Փարիզցիք սովոր են մեծ բազմութիւններ համախմբուած տեսնելու այլ և այլ առիթներով և զանազան կէտերու վրայ, զարմացած շատ հոծ և արտասովոր կը թուէր։

Այս բազմութիւն մասնաւոր համակրանօք ողջունեց գերմանական սահմանաց վրայ գտնուող գաւառակաց, մանաւանդ Պելֆօրի գաւառին ներկայացուցիչ քաղաքապետներն ու գիւղապետները։ Ճեզայիր Ֆրանսայի ամբողջացուցիչ մասը կը համարուի, «Ափրիկեան Ֆրանսա», և Ճեզայիրի քաղաքապետներն և Թունուզի արաբ քաղաքապետն ալ — «Գայիտ»ն — հրաւիրուած էին, ու ջերմապէս ծափահարեցան։ Ժողովուրդն յուզուած էր ի տես այս քաղաքապետաց և գիւղապետաց երկար շարքին, որք ամենէն հեռաւոր անկիւններէն եկած էին ի Փարիզ՝ իրենց ազգային միութեան ու հանրապետական դաւանութեան հրապարակային արտայայտութիւնն ընելու։

Հացկերոյթն, յորում 15,000 անձինք ընդարձակ և անհուն սրահի մը մէջ ճաշեցին միանգամայն, հոյատեսիլ բան մ'եղաւ, և ֆրանսական խոհարարութեան հրաշակերտ մը։ Ապուր, ձուկ, կովու միս, հաւ, հնդկահաւ, բադի ձագ, խմորեղէն, քաղցրաւենիք, գինիներ, ամենքն ալ ընտիր տեսակէ, առատութեամբ բաշխուեցան հրաւիրելոց, որք սպառեցին 3,000 լիտր ապուր, 3,000 լիտր սուրճ, 4,000 քիլօ ձուկ, 3,500 քիլօ ճիլէ կովու, 3,500 քիլօ կարկանդակ, 30,000 հաց, 15,000 կտոր պաղպաղակ, 34,000 շիշ գինի, 5,000 շիշ հանքային ջուր, 1,000 կողով պտուղ, մանաւանդ դեղձ, յորմէ 10,000 հատ կերուեցաւ։ 1,000 սպասաւորք կը ծառայէին սեղանին, և խոհանոցներուն մէջ կ'աշխատէին 150 խոհարար վարպետք, քանի մը հարիւր օգնականներով։ 80,000 պնակ տրուեցաւ սեղանին վրայ։ Եթէ այս պնակներ իրարու վրայ դրուէին, Էյֆէլի Աշտարակին վեց պատիկ բարձրութեանը կը հասնէին։

Փարիզի քաղաքային խորհրդոյ նախագահ Պ. Շօթան առաջին ճառն արտասանելով, ըսաւ թէ 1790 յուլիս 14էն ի վեր այսպիսի տեսարան ո՛չ մէկ երկրի մէջ տեսնուած է։ — Բովանդակ ազգն ի մի վայր հաւաքուած ո՛չ թէ իւր քաղաքական ընտրելոց այլ իւր քաղաքային և գիւղային ընտրելոց գումարմամբ որք շարունակ շօշափման մէջ են տեղական քաղաքացի և գիւղացի ժողովրդոց հետ, և աւելի ճշդիւ կը ներկայացնեն անոնց գաղափարներն ու բաղձանքներն։ Այս անգամ Թագաւոր մը չի նախագահեր այս գումարման։ (1790ին Թագաւորը նախագահած էր,) այլ պարզ քաղաքացի մը, և Փարիզ և բովանդակ Ֆրանսա յարգանօք կ'ողջունեն այն ուղղամիտ մարդն, որ յարաճուն հեղինակութեամբ մը կը մարմնաւորէ Հանրապետութեան և հայրենեաց յոյսերը։ Պ. Շօթան բաժակ առաջարկեց Պ. Գառնոյի կենաց։

Պ. Գառնօ իւր բանախօսութեամբ ըսաւ թէ անցեալ տարի հանրապետական կառավարութիւնը Ֆրանսայի քաղաքային ու գիւղային գլխաւոր շրջանակաց պետերն հրաւիրած էր յուլիս 14ի Ազգային Տօնը կատարել համաձայնութեան ու միութեան փառաւոր ցոյցով մը, և 1789ի անմահ Թուականին տօնախմբութեան պատրաստել ազգային համերաշխութեան և եղբայրութեան նոր արտայայտութեամբ մը։ Միեւնոյն հայրենասիրական գաղափարներէն թելադրուած է այս հանդէսն ևս։ Հանրապետութեան Նախագահն, որ երկրին Սահմանադրութեան և օրինաց պահապանն է, սիրալիր ողջոյն մ'ուղղեց Ֆրանսայի քաղաքային և գիւղային ամեն շրջանակաց ընտրեալ պետերուն, ներկայից թէ բացակայից։ Ըսաւ թէ անոնք ի Փարիզ իրենց սակաւօրեայ բնակութեան միջոցին առիթ պիտի ունենան դիտելու Արուեստահանդէսի հրաշալիքներն, որք անսահման ակր մը կը ներշնչեն Ֆրանսայի համար։ «Նոր ի՞նչ կրնամ ըսել Արուեստահանդէսի վրայ։ Նոյն իսկ հեռաւոր ժողովրդոց մէջէն ո՞վ անտեղեակ է այսօր Մեքենայից Պալատին, Նոր հանճարոյ այդ ճշմարիտ տաճարին․ Էյֆէլի Աշտարակին, յանդգնութեան և գիտութեան այդ յիշատակարանին, և ուրիշ գմբեթաւոր յարկերուն որք հրաշալեօք լեցուն են։ Ֆրանսա, մեր սիրեցեալ հայրենիք, վառարան մնացած է լուսոյ, գործունէութեան կեդրոն, որուն չեն զօրած մինչ հասնիլ յանցապարտ յուզմունք և կուսակցական ձեռնարկութիւնք։ (Երբ Պ. Գառնօ այս վերջին բառերն արտասանեց, ներկայ գիւղապետներէն և ո՛չ նուազ միամիտ քաղաքապետներէն շատեր Կեցցէ՜ Պուլանժէ աղաղակեցին։) Մեզ համար ո՛րչափ իրաւացի հպարտութեան առարկայ մ'է այս Արուեստահանդէսն, զոր օտարազգիք անգամ անուանեցին խաղաղական յաղթանակներու հանդէս։ Այս Արուեստահանդէս հանուր աշխարհի մէջ Ֆրանսայի վրայ համակրանք ներշնչեց։ Ամբողջութեամբ և կրկին թելադրեալ գրիչներէ այնքան հարուածեալ ու զրպարտեալ, Ֆրանսա իւր վեհանձն հիւրասիրութեամբ աշխարհ ցոյց կուտայ թէ ի՛նչ է իրօք, և կ'ամօթապարտէ զրպարտիչներն։ Այցելուք մեզմէ հեռանալով պիտի կրկնեն բանաստեղծին խօսքերն․ Ամէն մարդ երկու հայրենիք ունի, Նախ իւր հայրենիքն, և ապա Ֆրանսա։ Մեր հիւրեր պիտի տեսնեն թէ ազատ կառավարութեան մը ներքեւ 18 տարւոյ ջանիւք և զոհողութեամբք ի՛նչեր կրցած է ընել ժողովուրդ մը, որ այնքան ծանր հարուածներու ներքեւ ընկճեալ էր, և այժմ մեծ ազգաց կարգին մէջ իւր արժանաւոր տեղը գրաւած է վերստին։ Այս ժողովուրդ սերտիւ յարեալ է Հանրապետութեան, որոյ ներքեւ վերականգնած է իւր ձախողութիւններէն, Հանրապետութեան որ քաղաքային և զինուորական հաստատ կրթութիւն մը ապահոված է ֆրանսական ժողովրդեան, որ երաշխաւորած է ազգին անկախութիւնն և արժանապատուութիւնը, զօրդացուցած է արհեստներն և վաճառականութիւնն, և ճամբայն հարթած է նորանոր յառաջդիմութեանց։

Հանրապետական վարչութեան այս փառաւորում ջերմապէս ծափահարեցաւ, և եռանդալից քանիցս պարպուեցաւ բաժակը զոր Պ. Գառնօ առաջարկեց ի պատիւ «Մի և անբաժան Հանրապետութեան, ազատութեան և մեծութեան Ֆրանսայի»։

Ցաւարտ հացկերոյթին, գաւառացի հիւրերու այս բանակը դիմեց «Փարիզի Պարտէզն», որ նոյն երեկոյ փակուած էր հասարակութեան առջեւ։ Կեդրոնական տաղաւարին մէջ զետեղուած նուագածուաց խումբ մը Ֆրանսայի հայրենասիրական երգերը կը նուագէր, զորս կ'երգէին ներկայք իրենց գաւառական յղփութեամբ, առանց այն հեգնական շեշտին որ կը դիտուի փարիզցի ամբոխներու երգերուն մէջ։ Ցեռոյ քաղաքապետաց և գիւղապետաց մեծագոյն մասը գացին Արուեստահանդէս, Էյֆէլի Աշտարակին և լուսացայտ աղբիւրներուն լուսավառութիւնները դիտելու։ Ամբոխին համակրալից աղաղակներուն ի պատասխան, այս գաւառացի հիւրերէն մին աղաղակեց զօրաւոր ձայնիւ մը․ «[illegible]»։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԻ

Նափոլի, 21 օգոստ․ — Շօյի Մենելիք Թագաւորին (Հապէշաց Նոր Վեհապետին) դեսպանութիւնն աստ հասաւ Պրէ-Պօրսօ շոգենաւով, առաջնորդութեամբ Իտալացի երկրագէտ Անթօնելլի կոմսին, և իջաւ այն արքայական դղեակն, ուր անցեալ օր հոգին կ'աւանդէր Գայրոլի։

— Հռոմայ լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Շօյի Թագաւորին զրկած նուէրներուն փոխարէն Ումպէրթօ Թագաւոր Հապէշաստանի Նոր Վեհապետին նուէր պիտի զրկէ ոսկեայ մեծագին թագ մը, և ոսկեղէն ու արծաթեղէն բազմաթիւ նիւթեր։ Այն Թագով Մենելիք պիտի պսակուի Թագաւոր Հապէշաստանի, «Նէկուսծ Նէկէսթ» տիտղոսով, — հանդէս որ մեծ շքով պիտի կատարի հոկտ․ ամսուն Թիկրէի մայրաքաղաքին մէջ, ի ներկայութեան Իտալեան բանակին կողմէ տուեալ պատուիրակութեան մը։ Մասուայի Իտալացի հրամանատար Պալտիսերա զօրավար ի գլուխ իւր Վեհապետին ներկայ պիտի լինի այս Թագադրութեան։ Այս առթիւ պիտի վաւերացուի բարեկամութեան ու վաճառականութեան դաշնագիրն ի մէջ Իտալիոյ և Հապէշաստանի։

— Պեռն, 22․ — Զուիցերիոյ Դաշնակցային Խորհուրդն արգիլեց Պալին ծանուցեալ վերջին կոնդակին եկեղեցեաց մէջ ընթերցումը։

— Լոնտոն, 22․ — Ամերիկեան մաքսային նաւ մը Պէհրինկայի նեղուցին մէջ գրաւեց անգլիական երկու նաւեր, (որք կ'երեւի թէ փոկ կամ ծովային հորթ կ'որսային,) և խուզարկութիւններ կատարեց անգլիական ուրիշ նաւերու վրայ։

— Լոնտոն, 22․ — Սամոայէ կը ծանուցուի թէ նախկին Թագաւոր Մալիէթօա, զոր Գերմանք գերի տարած էին ուրիշ ցեղապետներու հետ, Սամօա հասած է գերմանեան Վօլֆ մարտանաւով, ըստ Պերլինի Դեսպանախորհրդոյն մէջ տրուած որոշման։ Սամոացիք ուրախութեան ցոյցերով ընդունելով իրենց նախկին վեհապետը՝ փաղեմ դրօշը բարձրացուցած են։ Մաթաաֆա Թագաւոր ևս սիրով ընդունած է զՄալիէթօա։

— Զանզիպար, 22․ — Ծանր անհամաձայնութիւնք ծագեցան Զանզիպարի վեհապետին և Արեւելեան Ափրիկէի գերմանական Ընկերութեան միջեւ, ի մասին մաքսային տրոց զորս գանձած է վեհապետը։

— Ժընէվ, 20․ — Ժուռնալ տը Ժընէվ կը ծանուցանէ, Վիեննայէ առած մէկ հեռագրին համեմատ, թէ զինուորական պայմանագիր մը կնքուած է ի Պերլին, աւստրեան և գերմանական երկուց բանակաց միահաղոյն գործողութեան վրայ, դաշնակցեալ Ֆրանսայի և Ռուսիոյ դէմ պատերազմի պատահականութեան մէջ։ Գերմանական սպայակոյտը պահանջեր է աւստրեան հեծելազօրաց յաւելումը։

— Վիլհէլմ կայսր գեր-զօրավարի աստիճան բարձրացուց և 50,000 մարքի դրամական նուէրով մը պատուեց և վարձատրեց զգնդապետ Բուսթըր, Սփանտաուի վառօդի գործարանին տնօրէնն, որ կատարելագործած է անծուխ վառօդն, որոյ յաջող փորձերէն անչափ գոհ մնացած էր կայսրը, Սփանտաուի վերջին ռազմափորձերուն առթիւ։

— Ֆրանսայի քաղաքապետներն, ի պատիւ իրենց տրուած հացկերոյթին յաջորդ օրը, խմբովին ներկայացան Նախագահին՝ Էլիզէի պալատան մէջ։ Այս գաւառացի հիւրերուն մի առ մի Պ. Գառնոյի առջեւէն անցքն երկու ու կէս ժամ տեւեց։ Պ. Գառնօ այս միջոցիս աթոռի վրայ կը մնար, առանց անհանգստութիւն ցուցնելու, և ամենուն մէկ մէկ սիրուն խօսք կ'ուղղէր։ Ոմանք կ'ուզէին խօսիլ, բայց նիւթական կարելիութիւն չի կար․ ուստի իրենց խօսքերը գրաւոր կը յանձնէին։ Շատեր ալ հակիրճ բանիւք կ'ըսէին առ Պ. Գառնօ․ «Վստահութիւն ունինք ձեր վրայ․ կրնաք դուք ալ վստահիլ մեր առ Հանրապետութիւնն անձնուիրութեան վրայ»։— Նոյն գիշեր երեք մեծ թատրոններու մէջ կառավարութիւնը ձրի ներկայացումներ տուաւ ի պատիւ քաղաքապետաց և գիւղապետաց։ Մօնթէկիւ Թէլի երգն հայրենասիրական սրտայոյզ տեսարաններ յառաջ բերաւ։

— Այս օրերս ի Պրուսէլ երկու նոր արձաններու բացման հանդէսը կատարեցաւ․ մին Վան Հէլմոնթի, երեւելի տարրաբանին և բնաբանին, որ արդի գիտութեան ռահվիրաներէն մին եղած է։ Միւսն էր Ֆրանս Աննեսէնսի արձանն, որ 1719ին գլխատուած էր Պէլժիոյ աւստրեան վարչութեան ներքեւ կը գտնուէր, իբրեւ Պրուքսէլի արհեստապետաց մին քաղաքին ազատութեանց և արտօնութեանց դատը ջերմապէս պաշտպանելուն համար ընդդէմ աւստրիացի կուսակալին։ Պէլժ ժողովուրդն իբրեւ մարտիրոս կը յարգէ այս մարդն, և իւր արձանին բացումը ժողովրդային եռանդեան մեծ ցոյց մը յառաջ բերաւ։

— Վիեննայի կառավարական լրագիր մը կը գանգատի թէ «Աւստրիոյ անդրալեռնական Պահպանողականք, Իտալիոյ Իրրէտէնթեանք և Անգլիոյ Լապուշէռեան Արմատականք տեսակ մը միջազգային ընկերակցութիւն կազմած են՝ Եռեակ Դաշնակցութեան նպատակն ի դերեւ հանելու և պատերազմ յառաջ բերելու համար։»

— Առաջիկայ տարւոյ ապրիլ ամսուն ի Լոնտոն Պէլժական Ազգային Արուեստահանդէս մը պիտի բացուի, որուն համար կէս միլիոն ֆր․ նպաստ մը յատկացուց պէլժ կառավարութիւնը, խոստանալով նաեւ ցամաքի և ծովու վրայ ձրիապէս փոխադրել տալ այս Արուեստահանդէսին մէջ ի ցոյց դրուելիք պէլժական ամեն արտադրութիւնները։

— Հելլէն լրագիրք կը ցաւին որ որթատունկի ոջիլը (ֆիլոքսերա) տեղաւորուած է ի Մորա, Ցանտաստանի գինեգործութեան եւ կառավարական գանձուն ծանր վնաս կը սպառնայ այս վիճակ։

— Ի պատիւ Վիլհէլմ կայսեր ի Սթրազպուրկ տրուած հանդէսք կանոնաւորապէս տեղի ունեցան, ըստ կանխորոշ յայտագրին, բայց ֆրանսական լրագրաց խօսքին նայելով՝ ժողովրդային եռանդեան մեծ ցոյց մը չեղաւ։ Կայսեր գալստեան գիշերը ջահազանգութիւն եղաւ, նաեւ լուսավառութիւնք, հրախաղութիւնք, և երբ կայսրն ու կայսրուհին երեւցան պատշգամէն, Գերմաններ երգեցին Ռէնի Պահակն պատերազմական երգը։ Զօրահանդէս եղաւ, քանի որ Վիլհէլմ կայսր տեղ մը չի կրնար երթալ առանց զօրահանդէս մը դիտելու։ Սթրազպուրկի զօրաբանակին անցքը շատ փայլուն էր։ Վիլհէլմ Բ․ շատ գեղեցիկ կ'երեւէր իւր սպիտակ նժոյգին վրայ, և Սթրազպուրկ գաղթած 25,000 Գերմանք խանդաղատանօք ողջունեցին զինք։ Կայսրն ողջամբ հասաւ ի Մեծ, որովհետեւ երկաթուղւոյ արկածը զոր հեռագիրը ծանոյց չարաձ օր՝ ծանր ելք մը չէ ունեցած։

— Իտալիոյ ազատական և կառավարական լրագիրք ոմանք կծու յօդուածներ կը հրատարակեն Թունուզի ֆրանսացի արքեպիսկոպոս Լավիժըրի կարդինալին դէմ, զոր «մեքենայից եկեղեցական» մը կը նկատեն, ըսելով թէ չեն հաւատար իւր անկեղծութեան հակագերեվաճառական ձեռնարկութեան մէջ, և կ'ենթադրեն թէ այս կարդինալ քաղաքական թաքուն նպատակ մ'ունի, զոր մարդասիրական քօղի ներքեւ ծածկել կ'ուզէ։

— Թօրինօ, 19․ — Սեղանաւորական

— 25 —

ՔԵՐԹՈՂ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԼՈՒԻ ՆՈՒԱՌ

ԱՆԻԾԵԱԼ ՊԱՆԴՈԿԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ՄԱՀԱՑՈՒ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆԸ

Լընօէլ ոտք ելաւ զարմացմամբ, ընդունելու համար նորեկները․ տիկին Լընօէլ ալ ամուսնոյն հետեւեցաւ։ Մեծ լռութիւն տիրած էր․ բոլոր հրաւիրեալք փոխն ի փոխն կը նայէին Արմանի եւ նորա հակառակորդին, բան մը չհասկնալով անցած դարձածէն․ պառոնը չէր տեսած զԱրման։

— Պարոն, ըսաւ հունգարացին՝ ողջունելէ յետոյ զտիկին Լընօէլ, ձեր տունը կը ներկայանամ իբր ազգական և ժառանգակից․ ձեր հրաւէրին կը պատասխանեմ քըրոջս՝ Վինեաքա կոմսուհւոյն հետ․ կառքիս մէջ են այն թուղթերն որք կը հաստատեն ազգականութիւնս, և պատիւ պիտի ունենամ ձեզ ներկայացնելու զայնս։

Լընօէլ քիչ մը շփոթած էր։

— Պարոն, ըսաւ, գիտեմ որ հունգարական ճիւղ մը կայ ընտանիքին մէջ․ կը տեսնեմ թէ անոր ներկայացուցիչներն էք․ Բարի եկաք․ ժառանգութեան համար ձեռք առնուելիք միջոցներուն վրայ գաղափարներս պիտի պարզէի․ Եթէ բարեհաճութիւն ունենաք զիս մտիկ ընելու, ձեր թէր ու դէմ դիտողութիւնները կը ներկայացնէք առաջարկեալ տնօրինութեանց։

Պառոնն և կոմսուհին խոնարհեցան ի նշան հաւանութեան։

Պ. Լընօէլ տեղ տուաւ նորեկներուն։ Իբոլիդ փութաց գալ սեղմել պառոնին ձեռքն և ողջունել կոմսուհին, որ վէս և քիչ մը ձանձրացած դէմք մը կը բռնէր, ինչպէս կը վայլէ ազնուական կնոջ մը որ իր աշխարհէն տարբեր աշխարհի մը մէջ ինկած է։ Պառոնն, աւելի յարմարող և սիրալիր, ընտանեբար կը խօսէր Իբոլիդի հետ, որ մեղմաձայն և քինայոյզ շեշտով մը, ըսաւ Եալիչի․

— Ձեր հակառակորդը դիմացնիդ է, պառոն։

Աչքովը ցոյց կուտար Արմանը։ Ֆէրնանտ մահացու անձկութիւն մը կ'զգար, դժուարաւ կը զսպէր իր այլայլութիւնն։ Արման անզգած էր։ ամէն ոք կը փսփսար։ Եղելութիւնը բաւական հանդիսաւորութիւն ունէր, իւրաքանչիւր ոք կը հարցնէր ինքնին թէ ի՞նչ պիտի պատահէր։ Եալիչ չէր դադրեր նայելու Արմանի, որ, իր կողմէ, կը նայէր նմա առանց դրգռութեան, բայց այնպիսի հաստատութեամբ որ պառոնը գլուխն անդին դարձուց։

— Սիրելիս, ըսաւ ցած ձայնով Իբոլիդի, չէի գիտեր թէ հակառակորդս իմ ազգականս և ժառանգակիցս էր։

— Պէտք է գործը կարգադրել, ըսաւ Իբոլիդ կեղծ բարեմտութեամբ։

— Անհնարին է, պատասխանեց Եալիչ։ Նախատինքը շատ ծանր է, արիւն պէտք է։ Հոս ոչ ոք շահ ունի մենամարտին տեղի չունենալէն։ Եթէ վաղը մեռցնեմ այդ երիտասարդը, ժառանգութեան մէկ մասն է որ ամբողջութեամբ կ'իյնայ։

Եւ շարունակեց այս կէս թեթեւ, կէս լուրջ եղանակաւ, խորին անտարբերութիւն կեղծելով հետեւեալ օրը տեղի ունենալիք դէպքին համար։

Կոմսուհին ալ կը խօսակցէր տիկին Լընօէլի հետ որ իր շնորհները կը պարզէր՝ թեւերը պարզող բադի մը դանդաղութեամբ։ խօսակցութիւնը նախ անցաւ սովորական նիւթերու վրայ։

— Շատ սիրուն բնակարան մը ունիք հոս, տիկին, շա՛տ հաճելի։

— Ո՛րչափ ազնիւ էք, տիկին։ շատ փոքր է, բայց մեզ պէս մարդոց համար․․․

Եւայլն, եւն, եւն։

Այդ միջոցին կոմսուհին նշմարեց Արմանն և Ֆէրնանտը։

— Ո՞վ է այս գեղանի մանկամարդուհին, հարցուց Լոռա։

— Տօքթէօր Ֆավէլի աղջիկն է, պատասխանեց տիկին Լընօէլ։

— Բժիշկ երիտասա՞րդն ո՞վ է։

Տիկին Լընօէլ քիչ մը շուարած էր։ մանուածոյ ճամբաներու՝ մէջ մտաւ։

— Դժբաղդաբար այդ երիտասարդն անծանօթ չէ ձեզ, ըսաւ։

— Ինչո՞ւ համար դժբաղդաբար։

— Որովհետեւ իր անունը ձախորդ դէպք մը պիտի յիշեցնէ ձեզ․․․ Բայց թերեւս չէք գիտեր․․․

— Կ'աղաչեմ, բացատրեցէք։

— Գիտէ՞ք, տիկին, թէ եղբայրնիդ սրճարանի մը մէջ կռիւ մը ունեցեր է․․․ Աստուած իմ, ձեզի խօսելու չէի այս բանին վրայ։

— Եղբայրս ինծի պատմեց, տիկին, թէ վաղը կը մենամարտի։

— Աւասիկ իր հակառակորդը, տիկին։

— Մեր ազգականներէ՞ն է։

— Այո, տիկին։

— Ա՜հ, ըսաւ կոմսուհին, ի՛նչ ցաւալի բան։

Եւ արգահատական դէմքով մը․

— Խե՜ղճ տղայ․ դեռ մեռնելու տարիքին մէջ չէ․ պիտի աղաչեմ Եալիչի որ խնայէ իրեն։

Այդ պահուն Պ. Լընօէլ ոտք կ'ելլէր եւ խօսք կ'առնուր․ ընդհանուր լռութիւն տիրեց։

— Տիկնայք եւ տեարք, ըսաւ տանուտէրը․․․ Սիրեցեա՛լ ազգականք։ «Պատիւ ունեցայ ձեզ հրաւիրելու՝ ընդհանուր շահերը պաշտպանելու գործնական միջոց մը առաջարկելու համար, որպէս զի ամենուն մասնաւոր շահերը պաշտպանուին ժառանգութեան գործոյն մէջ։ Միութիւնը զօրութիւն է։»

Ծափահարեցին։ Պ. Լընօէլ շարունակեց։

— Կ'առաջարկեմ մասնախումբ մը կազմել՝ հաւաստի ըլլալու համար թէ դուքը, մեր ազգականը, կ'ապրի, որպէս զի աշխատուի նորա փրկութեան, կամ հաստատելու համար նորա մահը։

— Կեցցէ՜, կեցցէ՜, գոչեցին։

— Կը հասկնաք որ եթէ ազդեցիկ միջոցներ ձեռք չառնունք, կրնան զմեզ ամբաստանել թէ անտարբեր եղած ենք դքսին վիճակին համար։ Եթէ, ընդհակառակն, մեռած է, պէտք պիտի ըլլայ երեսուն տարի սպասել ժառանգութեան բացման, եթէ մահը հաստատել չտանք պաշտօնապէս, եւ առ այս պէտք է ձգտին մասնախմբին բոլոր ջանքերը։

— Կեցցէ՜, կեցցէ՜, գոչեցին ժառանգորդները խանդավառութեամբ։

Ամէնքն ալ միլիոնները կը տեսնէին հեռանկարի մէջ։

Պ. Լընօէլ եզրակացուց ըսելով․

— Եթէ երջանկութիւն ունենանք փրկելու մեր կալանաւոր ազգականն, այս ընթրիքը մեր կենաց ամենէն գեղեցիկ օրը պիտի ըլլայ անշուշտ։ Եթէ մեռած է, արցունք պիտի թափենք իր մահուան վրայ, իրեն արժանի եղած պատիւն ընել պիտի տանք, և խղճերնիս գոհ, մեր պարտականութիւնը կատարած, պիտի կրնանք վայելել այն դիւրակեցութիւնը զոր այս ժառանգութիւնը պիտի տայ մեզմէ իւրաքանչիւրիս։

Այս վերջաբանն ընդհանուր սքանչացման առարկայ եղաւ, մոլեգին կերպով ծափահարեցին։ Լընօէլ, իր յաջողութեան վրայ բոլորովին յուզուած, հազիւ կրցաւ քանի մը կցկտուր բառեր արտասանել։

— Սիրեցեալ ազգականք․․․ այս երեկոյթը․․․ ամէնքս ալ միացած ենք ձեռաց հինգ մատներուն պէս․․․ Շնորհակալ եմ, շնորհակալ եմ, յաւիտեան պիտի յիշեմ․․․

Լամպերքիէններէն մին, որ ճառ մը ունէր քըելիք, գրաւոր բաժակաճառ մը կարդաց․ կը խնայենք ընթերցողին եւ տաս չենք արտագրեր զայն։ ուրիշ ատենաբան մը խօսք առաւ, բայց չկրցաւ «Սիրելի եղբարք»էն անդին անցնիլ։ Իբոլիդ հասկցաւ թէ պզտիկ յաջողութիւն մըն ալ ինք կրնար ձեռք բերել, եւ ոտք ելաւ։ Անմիջապէս Արման ալ ոտք ելաւ։

— Ներեցէք, ըսաւ Իբոլիդի, արդեօք դիտաւորութի՞ւն ունիք խօսք առնելու այս ժառանգութեան գործին մէջ։

— Բայց այո, ըսաւ Իբոլիդ շուարած։

— Կը համարձակիմ ձեզ հարցնելու, պարոն, ըսաւ Արման, թէ ժառանգո՞րդ էք։

— Ո՛չ, ըսաւ Իբոլիդ շփոթած։ Բայց իբր բարեկամ պարոն Լընօէլի․․․

— Ես յիսունի՛ չափ բարեկամ ունիմ, ըսաւ Արման։ Կը հասկնաք որ եթէ ամէնքն ալ հոս ըլլային, ձեր ատենաբանելը տեսնելով, իրենք ալ ձեր օրինակին պիտի հետեւէին։ Այս կերպով մինչեւ առաւօտեան ժամն երեքը հոս պիտի մնայինք։ Կը յարեմ թէ պարոն Լընօէլ այս գործին վրայ այնչափ խոհականութեամբ եւ պայծառութեամբ խօսեցաւ որ պէտք չկայ իր բառերը կրկնելու։ Բաժակ կ'առաջարկեմ ի պատիւ տիկին Լընօէլի և իր ամուսնոյն, և միաձայնութեամբ ընդունիլ պարոն Լընօէլի առաջարկած եզրակացութիւնները։

(Շարունակելի)

տագնապն, որ դրամատան մը տնօրէնին ինքնասպանութեամբ երկիւղալի երեւոյթ առած էր, վերջ գտաւ շնորհիւ 24 միլիոն ֆր. ի ձեռնտուութեան, զոր Ազգային Դրամատունը, Նափոլիի Դրամատունն և Միլանի Խնայողական Դրամատունն ըրին երկու դրամատուներու որք սնանկանալու վիճակին հասած էին։

* *

Լոնտոն, 23 օգոստ. — Տիկին Մէյպրիքի դէմ վճռեալ մահու պատիժը ցկեանս բանտարկութեամբ աշխատութեան փոխուեցաւ։

— Փեթերսպուրկ, 23. — Կոմս Իկնաթիէվ, եղբայր Կ. Պոլսոյ նախորդ դեսպանին, Քիէվի կուսակալ անուանեցաւ։

— Վիէննա, 23. — Երէկ իրիկուն Պերլինէ աստ հասաւ Սիամի թագաւորին կողմէ դեսպանութիւն մը, որ Ֆրանց Եօզէֆ Կայսեր պիտի մատուցանէ Շաքրիքրի պատուանշանն։ Այսօր Ն. Կ. Վեհափառութեան ներկայացաւ հանդիսաւէս։

— Լոնտոն, 23. — Երեսփոխանաց Ժողովոյն մէջ, Սըր Ճ. Ֆերկիւսըն յայտարարեց թէ Գերմանիոյ և Անգլիոյ գործակցութեան շնորհիւ Թագուհւոյն կառավարութիւնը կը յուսայ ջնջել գերեաց տուրեառն ի Զանզիպար։ Այս տուրեառին ջնջման նպատակաւ որոշեալ Դեսպանախորհուրդն ի Պրուսէլ տեղի պիտի ունենայ հոկտ. 15 ին։

— Պրուսէլ, 24. — Պելճիոյ գահաժառանգ Ֆլանտրի իշխանին և Պելճիոյ Նախարարապետ Պ. Պէրնաէրթի երկար ժամանակ ի Փարիզ մնալն աստ պաշտօնական ակմբոց մէջ ապացոյց կը համարուի թէ Լէոփոլտ թագաւորն և իւր կառավարութիւն Ֆրանսայի հետ աւելի բարեկամական յարաբերութիւններ տածելու պէտքը կը ճանչէն։ Նուվէլ Ռըվիւի մէջ տիկին Ատամի ձեռամբ ինչ ինչ պաշտօնագրոց հրատարակումը կը կարծուի թէ ազդեցութիւն ըրած է այս խնդրոյ վրայ։

— Վիէննա, 23.— Նասրէտտին Շահ Վիէննա հասաւ այսօր։ Ֆրանց Եօզէֆ կայսըր, իւր հետ ունենալով չորս արքիդուքսեր, Վիէննայի քաղաքապետն և բազմաթիւ բարձրաստիճան պաշտօնատարներ, երկաթուղւոյ կայարանէն ընդունեց զՆ. Վեհափառութիւն։

— Մէց, 24.— Երէկ իրիկուն Վիլհէլմ Կայսր հանդիսապէս ընդունեց Հոլլանտիոյ և Պելճիոյ թագաւորաց ներկայացուցիչներն, որք բարի գալուստ մաղթեցին Ն. Վեհափառութեան, այս երկուց երկրաց սահմաններուն մօտ գտնուելուն առթիւ։

— Հաւաս ֆրանսական լրագրաց ուղղեալ օգոստ. 23 և 24 թուով հեռագրեր կը հաւաստեն թէ Իտալիոյ պատերազմական նախարարութիւնը բանակն անմիջապէս պատերազմի ձեռնարկելու վիճակի մէջ կը դնէ, և Տարենտոյի ամրութիւնք, որք հազիւ հինգ տարիէն կրնային լրանալ, փութոյ պնդութեամբ յառաջ կը տարուին, պայմանեալ ժամանակէն առաջ աւարտելու համար։

— Անգլ. լրագիրք ոմանք կը ծանուցանեն թէ Վիլհէլմ կայսեր յԱնգլիա այցելութեան չօշափելի արդիւնքն եղած է ընտանեկան հաշտութիւն մը։ Կալլէսի իշխանը խոստացած է Պերլին երթալ ամսոյս վերջին, և իւր որդին Ալպէրթ Վիքթոր ներկայ պիտի լինի գերման բանակին աշնային մարզանաց։ Վիլհէլմ կայսեր և իւր մօր Ֆրետերիկ Կայսրուհւոյն միջեւ ծագած գժտութիւնք բարեկամական լուծում մը գտած են։ Կայսրը ջնջած է ընտանեկան պայմանադրութեան այն տրամադրութիւններն որովք Ֆրետերիկ Կայսրուհին հարկադրեալ էր Գերմանիա բնակիլ։ Այսուհետեւ ազատ է ապրիլ ուր որ ուզէ, պայմանաւ սակայն որ տարւոյն մէջ երեք-չորս ամիս բնակի իւր որդւոյն իշխանութեան ներքեւ գտնուող երկրին մէջ։ Ֆրետերիկ Կայսրուհին, այս համաձայնութեան շնորհիւ, կարող պիտի լինի իւր ժամանակին մեծագոյն մասն իւր մօր քով անցունել յԱնգլիա։ Ֆրետերիկ Կայսրուհին ալ՝ իւր կողմէ՝ որդւոյն յանձնեց հանգուցեալ Ֆրետերիկ Կայսեր բոլոր թուղթերն, ընդ որս նորա հռչակաւոր «Օրագրոյն» բնագիրը։ — Թէեւ անգլ. լրագիրք մօր և որդւոյ միջեւ այս հաշտութեան լուրը կուտան, բայց այս լրոյ ճշմարտութիւնն այն ժամանակ միայն կը հաստատուի երբ Ֆրետերիկ Կայսրուհին և իւր որդին միանգամայն ներկայ գըտնուին Սոֆիա իշխանուհւոյն ամուսնութեան հանդիսին յԱթէնս. որովհետեւ յառաջագոյն ծանուցուած է թէ Կայսրուհին և Կայսրը մի և նոյն ժամանակ Յունաստանի մայրաքաղաքին մէջ չպիտի գտնուէին՝ իրենց մէջ տիրող անհամաձայնութեանց պատճառաւ։

— Անգլ. նաւատորմը մեծ յաջողութիւն մ'ունեցաւ։ Սուլթան գրահաւորն, որ անդարձ կորած կը համարուէր Մալթայի մօտ Միջերկրականի մէջ, մեծ ճարտարութեամբ ջուրին երեսն հանուեցաւ։ Աւելի քան կէս միլիոն անգլ. ոսկւոյ արժէք մը կը ներկայացնէ։

— Գահիրէ, 21 օգոստ. առ Թայմզ.— Սըր Էտկառ Վինսընթ այս առաւօտ որոշեց ընդունիլ Կ. Պոլսոյ Օսմանեան Պանքային Ընդհանուր Տնօրէնութիւնն, ընդարձակագոյն իշխանութեամբք։ Հոկտ. ամսէն առաջ չպիտի մեկնի Եգիպտոսէ։ Կը ծանուցուի թէ Սըր Կէրալտ Ֆիձճէրալտ կամ Պ. Փալմէր, այժմեան ընդհանուր տնօրէնն հաշուակալութեան դիւանին, Սըր Էտ. Վինսընթի պիտի յաջորդէ իբրեւ ելմտական խորհրդական Խտիվին։ Սըր Էտ. Վինսընթի մօտալուտ մեկնման առթիւ ամեն կողմէ ընդհանուր ցաւ կը յայտնուի։

— Հանգուցեալ Տամալյի մարմինը զմռսեցաւ խնամօք իւր կնոջ՝ Տիկին Սառա Պէռնարի, և Յունաստան պիտի փոխադրի։

— Անգլ. հարաւային երկաթուղւոյ ընկերութեան հռչակաւոր տնօրէն Սըր Էտուարտ Ուոթքին, որ Մանշի տակէն ներքնուղի մը շինելու հետամուտ է, ընկերութիւն մը կազմեց բաժնի վրայ, 200 000 անգլ. ոսկւոյ դրամագլխով, նըպատակ ունենալով շինել և շահագործել վեց հարիւր մէթրօ բարձրութեամբ Աշտարակ մը, որ զուարճութեանց և գիտական հետազօտութեանց տեղի մը պիտի լինի։

— Լէչէ, 23. — Ի պատիւ Վիքթոր Էմմանուէլի կառուցեալ յիշատակարանին բացումն այս առաւօտ տեղի ունեցաւ Ումպէրթօ թագաւորին և նախարարաց ներկայութեամբ, և խուռն բազմութիւնն հայրենասիրական հոյակապ ցոյց մ'ըրաւ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կիւրակէ առաւօտ, Վերափոխման տօնին առթիւ, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն հանդիսաւոր պատարագ մատոյց ի Մայր եկեղեցի ուր միեւնոյն ժամանակ կանանց կողմն պատարագեց Պատրիարքական Գեր. Փոխանորդ Հայրըն։ Եկեղեցին լցուած էր ժողովրդեան յոգնախուռն բազմութեամբ։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն ինքնագիր նամակ մը ուղղելով Բերայի Թաղական Խորհրդոյն, մերժած է անոր հրաժարականն եւ հրաւիրած որ շարունակէ իւր պաշտօնը։

Արժ. Յովսէփ վարդապետ Սոլախեան, որ Բաղէշի պատրիարքական փոխանորդ կարգուած էր, իւր պաշտօնատեղին ժամանած ըլլալով, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը Դատական եւ Կրօնական գործոց Նախարարութենէն խնդրած է Տ. Յովսէփ վարդապետի պաշտօնը վաւերացնող հրամանագիրը։

Վեհափառ Հայրապետն ամենայն Հայոց հրամայեր է մեծ գործարան մը հաստատել Էջմիածնի վանքին մէջ, եւ Ռուսիոյ հայկական եկեղեցեաց պէտք եղած մոմը նոյն գործարանէն վաճառել։ Թերեւս այժմ գործարանին շինութիւնն սկսած է, և քիչ ժամանակէն աւարտելով՝ կ'սկսի մոմաշինութեան գործն՝ որոյ համար յատկապէս վարպետ մը կոչուած է։ (Փունջ)

Իզմիրէն կը գրեն մեզ օգոստ. 12 թուականաւ.

Նորընտիր Տնտեսական Խորհուրդն անցեալ շաբաթ իւր պաշտօնի գլուխը կ'անցնի և առաջին անգամ նիստ ընելով կը կազմէ իւր դիւանը հետեւեալ կերպով.

Մեծ. Խաչատուր էֆ. Զաքիեան — Ատենապետ
Մեծ. Ստեփան էֆ. Նուպարեան — Ատենադպիր
Մեծ. Զարեհ էֆ. Սպարդալեան — Գանձապետ

Խորհրդոյն միւս անդամներն են՝ Պետրոս Աղաճանեան, Սարգիս Փորթուքեան, Վահան Պարտիզպանեան և Ստեփան Աւետիսեան էֆէնտիները։

Շաբթուս մէջ հրապարակ կ'ելլէ Միքայէլ էֆէնտի Աչճեանի աշխատասիրած Օսմանեան Պատմութեան Ա. հատորն ի պէտս ազգ. վարժարանաց։

Ուսումնական Խորհուրդը վաւերացուցած է սոյն դասագիրքն և հետեւեալ վկայականը տուած.

Ջսոյն գործ Ա. Հատոր Օսմանեան Պատմութեան Միքայէլ էֆէնտիի Աչճեան յառաջ ճշդութեան դիպաց և անցից, կանոնաւորութեան ոճոյ և ամփոփ բովանդակութեան նիւթոց, եւս և համակերպութեան ծրագրի Ուսումնական Խորհրդոյս մտադրիւր վաւերացուցանեմք և յանձն առնեմք զուսումն սորին յԱզգային նախակրթարանս։

5 օգոստոս 1889

Ազգ. Կեդր. Վարչութեան
Ուսումնական Խորհրդոյ
Ատենապետ
Յ. ԹԻՐԵԱՔԵԱՆ

Մաքրիգիւղի Արծրունեան երկսեռ վարժարանաց ի նպաստ՝ գիւղին տօնական թատրոնին մէջ շաբաթ իրիկուն ներկայացում մը տրուեցաւ Մնակեան խմբին կողմանէ։ ԱՐԴԱՐ ԱՊԱՇԱՒԸ Մընակեան խմբին լաւագոյն և նորագոյն խաղերէն մին է, և որպէս միշտ, ներկայացաւ կարի գոհացուցիչ կերպով։ Պ. Մընակեան և Տիկին Հէքիմեան շատ ճարտարութեան հետ շատ ալ արցունք թափեցին ու թափել տուին ... զգայուններուն։

Թատրոնը շքեղապէս զարդարուած ու լուսավառուած էր։ Յաջողութեանը վրայ կատարեալ գաղափար մը տալու համար բաւ է ըսել թէ զուտ հասոյթն եղած է 70 ոսկի, որ քիչ բան չէ գիւղի թատրոնի մը համար։ Յայտնի կ'երեւէր թէ Կարգադիր Մասնախումբն, որուն ատենապետն էր Միհրան էֆ. Պարտիզպանեան, ատենադպիրը՝ Արամ էֆ. Մարգարեան և գանձապետը Յակոբ էֆ. Չէչէեան, մեծ եռանդով էր աշխատած։ Այս գումարը լաւ օժանդակ մը պիտի ըլլայ անշուշտ նոր Թաղական Խորհրդոյն, որ անտարակոյս պիտի հետեւի իւր նախորդին օգտաշատ ու գործօն ընթացքին, և գիւղին եկեղեցին ու մանաւանդ վարժարանը պիտի պահէ այն պայծառութեան մէջ յորում կը գտնուէին նախորդ Թաղական Խորհրդոյ օրով։

ԱԶԳ. ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Խնամակալութիւնս պատիւ ունի ծանուցանել Արգոյ հասարակութեան թէ Ազգ. Կեդր. Վարժարանի Նախապատրաստական, Առաջին, Երկրորդ, Երրորդ և Չորրորդ դասարանները կազմուած լինելով, աշակերտիլ փափաքողք կը հրաւիրուին օգոս. 16 էն սկսեալ չորեքշաբթի և շաբաթ օրերն առաւօտէն մինչեւ կէս օր ներկայանալ ի վարժարանն, արձանագրել տալու համար իրենց անուններըն և ստանալու համար հարկ եղած տեղեկութիւնները։

Մուտից քննութիւնք պիտի կատարուին օգոստոս 28 ի երկուշաբթի օրն առաւօտեան ժամ 2 էն սկսեալ։ Դասախօսութիւնք պիտի վերսկսին սեպտեմբեր 1 ին ուրբաթ առաւօտ, իսկ արդէն ընդունուած աշակերտք կը հրաւիրուին օգոստոս 30 ին չորեքշաբթի օրը ներկայանալ ի վարժարան իրենց թոշակները վճարելու և նոր մուտ տոմս ստանալու համար։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Բէթիմոյի կառավարիչ և զինուորական հրամանատար անուանուեցաւ կիսարքային զօրավար Ակեա փաշա, որ փոխանորդաբար կը վարէր այդ պաշտօնները։

Եվգաֆի նախարարութեան Միֆէթթիշի խորհրդական անուանուեցաւ նոյն նախարարութեան Պէյթ-իւլ-Մալի պաշտօնեայ Հիւսնի էֆէնտի։

Պէյթ-իւլ-Մալի պաշտօնեայ անուանուեցաւ Թէտգիգ-ալթը Շերիյէ ժողովոյ անդամներէն Զիւհտի էֆէնտի և նմա յաջորդեց Շերիի դատաւորաց ընտրութեան ժողովոյ անդամ Գասիտեճիզատէ Նուրի էֆէնտի, որ միանգամայն կը պահէ իւր նախորդ պաշտօնը։

Եւգոզիոյ նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախագահ անուանուեցաւ Արղընի նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական Օսման պէյ և նմա յաջորդեց Վճառբեկ ատենի պատժական ճիւղին քարտուղարներէն Ճեմալ էֆէնտի։

Սուրիական Տրիպոլոյ նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանուեցաւ Ուրֆայի (Եդեսիա) առեւտրական դատարանին նախորդ նախագահ Րըզգուլլահ էֆէնտի։

Տիւրպէքիրի Միխալիճ գասաւակին գայմագամ անուանուեցաւ Սիւերէկի նախորդ գայմագամ Ապտուլլահ էֆէնտի։

Առաջին կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Պելճիոյ արտաքին գործոց նախարարին։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ նորա մասնաւոր դիւանատան տնօրէնին։

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ կայսերական իշխանաց արաբերէնի ուսուցիչ Հաճի Ահմէտ էֆէնտիի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ կայս. Իզզէտտին շոգենաւին հրամանատար տեղակալ-ծովակալ Ալի Րիզա պէյի։

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Սէլանիկի Թէլէֆոնի ընկերութեան տնօրէն Ապտուլլահ Տիրան էֆէնտիի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ կայսերական վաճառականներէն Բուզաքերեան Բիւզանդ էֆէնտիի։

Այլ և այլ կարգի պատուանշանք կայս. Իզզէտտին շոգենաւին սպայից ոմանց։

ԿՐԵՏԷ

Սթանտարտ, Պերլինէ առած տեղեկութեանց համաձայն, կը ծանուցանէ թէ Բոյրէնհակի գերմանական, աւստրիական և անգլիական դեսպանք Կրետէի խնդրոյն առթիւ ինչ ինչ դիտողութիւններ ըրած են Յունաստանի թագաւորին։

Վերոյիշեալ դեսպանաց յանձնարարուած է Եռակիս թագաւորին ներկայացնել այն դիտողութիւններն որք արդէն եղած էին Յունաստանի ծանուցագրոյն տրուած պատասխանին մէջ և որով ըսուած էր թէ ի Կրետէ խաղաղութեան վերահաստատումն մի միայն Օսմ. կայս. կառավարութեան անկ է։

Եռակիս թագաւորն, այս դիտողութեանց վրայ, յորդորական գիր մ'ուղղած է Աթէնքի դահլիճին։

* *

Պիրէյնի թղթատարով երէկ առաւօտ եկած լուրերու համաձայն Արագորնույի պատուիրակութիւնը ցարդ երեք անգամ տեսակցած է Շաքիր փաշայի հետ։

* *

Կրետէի և կղզւոյն կարեւոր կէտերուն միջեւ եղած ցամաքային և ծովային հաղորդակցութիւնք, թէեւ մինչեւ անցեալ ուրբաթ օր տակաւին վերահաստատուած չէին, սակայն կոչխատուէր վերահաստատել այդ հաղորդակցութիւնները։

* *

Տէնիզլիի և Միլասի փաշաները Զմիւռնիա ժամանած են, ուսկից Կրետէ պիտի ղրկուին Մախսուսէի Բեխճէ փաշա շոգենաւով։

* *

Սելանիկի նահանգին ժանտարմաներու գնդէն ընտրուած 200 ժանտարմաներ անցեալ օր Կրետէ ղրկուեցան Մախսուսէի Ահվալ շոգենաւով։

* *

Գանտիայի նորընտիր կառավարիչ Ֆէրիտ փաշա Գանտիա ժամանած և Շաքիր փաշայէ ստանալով հարկ եղած հրահանգները ձեռնարկած է իւր պաշտօնին։

ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ

Պոլսոյ դատաւորին կողմէ պատրաստուած վճռագրոյ մը համաձայն, որ երեկ Վեհ. Սուլթանին մատուցուեցաւ, Մուհարրէմ ամսոյ առաջին օրն, արաբական տարեգլուխ, պիտի սկսի այսօր, եթէ երեկ գիշեր տեսնուած լինէր լուսնոյ մահիկն, իսկ հակառակ պարագայի մէջ վաղը, ամբողջացած նկատելով Զիւլհիճճէ ամսոյ երեսուն օրը։

ՕՍՄ. ՆԱՒՑ. ՊԱՆՔԱ

Ամիսներէ հետէ յայտնի էր արդէն թէ Օսմ. կայս. Պանքայի տնօրէնութեան մէջ փոփոխութիւնք տեղի պիտի ունենային և կըսուէր թէ ըսպասուած փոփոխութեանց գլխաւորը պիտի ըլլար ընդհ. տնօրէն Պ. Ֆօսթէրի հրաժարումն և Սըր Էտկառ Վինսընթի յաջորդումն անոր տեղ։ Այս փոփոխութիւն ծանուցուեցաւ և մեկնուեցաւ ֆրանսական մամլոյն կողմէ, և նոյն իսկ Թայմզ յիշատակած էր զայն. սակայն հարկ չդատեցինք խօսիլ անոր վրայ մինչեւ որ այդ մասին պաշտօնական ազդ մը երեւէր։ Այդ ազդ հրատարակուած է Թայմզին օգոստոս 22ի թուոյն մէջ։ Սըր Էտկառ Վինսընթ հրաժարած է իւր յեգիպտոս ունեցած պաշտօնէն և Օսմ. կայս. Պանքայի ընդհ. տնօրէնի պաշտօնն ընդունած է։ Այս փոփոխութիւն կը պատրաստուէր յորմէ հետէ Պ. Ֆօսթէր, անցեալ տարի ծանր հիւանդութենէ մը տառապելով, հրաժարական տուաւ Վարչական Խորհրդոյն, կամ, որ նոյնն է, յայտարարեց այս վերջնոյն թէ պատրաստ է իւր պաշտօնէն հրաժարելու, երբ իրեն յաջորդ մը գտնէին։

Պ. Ֆօսթէրի և Օսմ. կառավարութեան միջեւ առաջին յարաբերութիւնք կ'սկսին 1861էն, յորում Լորտ Հօպարթի հետ՝ քննութիւն մը կատարելով տեղեկագիր մը պատրաստեց Թուրքիոյ ելմտական կացութեան վըրայ։ Լորտ Հօպարթի հրաժարումէն յետոյ, Պ. Ֆօսթէր Պանքային տնօրէն եղաւ, այնպէս որ շուրջ քսան տարիներ վարեց պաշտօնը զոր կը թողու այժմ։ Ճշմարիտ, շատ դժնդակ տարիներ էին այդ քսան տարիները որոց միջոցին Պ. Ֆօսթէր դիտցաւ ճարտարութեամբ և հաստատամտութեամբ վարել նաւն որուն կը հրամայէր այդ վտանգաւոր ժամանակամիջոցին մէջ, և ապացոյցն այն է որ Պանքային դըրամագլուխն այսօր առաձեռն չարժուն վիճակի մէջ է, որովհետեւ Պանքան տակաւ առ տակաւ շրջաբերութեան հանելով սպառեց այն թուղթեր որք կը ներկայացնէին կայս. կառավարութեան առ Օսմ. Պանքան ունեցած երբեմնի ծանր պարտքը, որ խնատութեամբ յարդարուած էր ընդ տնօրինութեամբ Պ. Ֆօսթէրի։ Առայժըմ պէտք չունինք իրմէ հրաժեշտ առնլու, վասն զի Պ. Ֆօսթէր մայրաքաղաքս պիտի վերադառնայ ի մօտոյ։ Այս տողերուն նպատակն է հաստատել թէ ծանուցեալ փոփոխութիւնը, որ երկար ժամանակէ հետէ պատրաստուած էր, արդ. որոշուած բան մ'է և թէ անոր նախաձեռնութիւնը կը պատկանի Պ. Ֆօսթէրի որ անցեալ տարուան դարունէն արդէն փափագ յայտնած էր հրաժարելու։

Սըր Էտկառ Վինսընթ, Պ. Ֆօսթէրի յաջորդն, ելմտական ասպարիզին վրայ իւր առաջին փորձերն ըրած է 1881ի կարգադրութենէն յետոյ, երբ պատուիրակ անգլիացի, պէլճիացի և հոլանտացի արժէտոմարց՝ Օսմ. Հանրային Պարտուց Վարչութեան մէջ։ Հինգ տարիէ հետէ ելմտական խորհրդական էր եգիպտական կառավարութեան որուն ելմտական ուղղութիւնն, անոր արդարակորով ձեռաց տակ, սա արդիւնքն ունեցաւ որ եգիպտական Գանձն ազատեցաւ նեղութիւններէ որք տասն տարի առաջ անյնջելի կը թուէին։ Այսպէս, թէպէտ իւր նախորդներուն բաղդատմամբ տակաւին երիտասարդ, Սըր Էտկառ Վինսընթ Օսմ. Կայս. Պանքայի տնօրէնութեան կուգայ նուիրել մեծ փորձառութիւն մը, ի մասին ելմտական գործոց, զոր ստացած է այնպիսի պարագայից մէջ որք թանկագին պիտի ընծայեն զայն իւր արդի պաշտօնին մէջ։ (Լ. Հէրըլտ)

ՕՍՄ. ՌԷԺԻՆ

Վերջին յուլիս ամսոյ մէջ օսմ. ծըխախոտի Ռէժիի հասոյթք 5000 ոսկւոյ յաւելում մը ունեցած են բաղդատմամբ նախորդ տարւոյ միեւնոյն ամսոյ հասոյթից։ 1888 յուլիսի հասոյթք 156,000 ոսկի եղած էին, մինչդեռ 1889 յուլիսի հասոյթք բարձրացած են 161,000 ոսկւոյ։

ԽԱՅՐԷՏՏԻՆ ՓԱՇԱ

Վեհ. Սուլթանը տեղեկանալով որ նախկին Մեծ-Եպարքոս Խայրէտտին փաշա ժամանակէ մը ի վեր կաթուածէ կը տառապի և թէ մայրաքաղաքիս բժշկաց կողմէ եղած դարմանները և է արդիւնք ունեցած չեն, հրամայած է Եւրոպայէն ճարտար բժիշկ մը բերել տալ Ն. Բարձրութեան այդ հիւանդութիւնը դարմանելու համար։ Կայս. սոյն հրամանը գործադրելու համար որոշուած էր որ գերմանական դեսպանատան միջոցաւ Գերմանիայէն ճարտար բժիշկ մը բերուի։

Գերմանական կառավարութիւնն այդ պաշտօնին համար որոշած է Պիզմարք իշխանի բժիշկ Տօքթ. Շուէնինկերն, որ արդէն մայրաքաղաքս ժամանած է։

* *

Գերմանական դեսպան Պարոն Րատովից՝ ընկերացութեամբ Տօքթ. Շուէնինկերի, երեկ Բ. Դուռը գնաց և այցելութիւն տալով Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին ու Վսեմ. խորհրդականին գերմանացի բժիշկը ներկայացուց։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Գալաթիոյ մէջ Առեւտրական Սենեակ մը հաստատուած ըլլալով, վաճառնէ աւելի մեծագոյն վաճառականք փութացեր են արձանագրուիլ։ Գալաթիոյ նախագահ առեննին հրաւիրանօք, նորակազմ Առեւտրական Սենեակն ի նիստ գումարուելով՝ ի ներկայութեան բոլոր արձանագրեալ վաճառականաց, անդրոյն առեւտրական դատարանի նոր անդամոց ընտրութիւնը կատարեր է։ Առաջին կարգի վաճառականներէն ընտրուեր են Մաթէոս էֆ. և Կոսմիդիան Կարապետ աղա, և երկրորդ կարգիններէն՝ Սայիա էֆէնտի և Մելքոն աղա։ Քուէարկութենէն առաջ, Սենեկի անդամներէն Ազարեան էֆէնտի բանախօսութիւն մը արտասանելով երախտագիտութիւն յայտներ է Վեհ. Սուլթանի հայրական հոգածութեանն համար։

— Պաշտօնապէս Առեւտրական Սենեկին ծանուցուած են հետեւեալ սնանկութիւնք. Տիմիթրի Տօսթա, Գասըմ գիւղ, Եէնի-Տէյիրմէն փողոց, և Չէկակօն, Պոլիս, Մահմուտ փաշա, Թարագճըլար խան։ (Առեւտ. Լրաբեր)

ՄԱԶՀԱՐ ՓԱՇԱ

Քաղաքապետ Մազհար փաշա հիւանդ ըլլալով երկու օրէ ի վեր իւր պաշտօնատեղին բացակայ կը գըտնուի։

ՍԱՄԻ ՊԷՅ ԵՒ ՍԱՄԱՆՃԵԱՆ ՏԵԱՐՔ

Բաշտապղչէ գտնուած քարիւղի մթերանոցներու վերաբերմամբ Մոմճեան և Սամանճեան էֆէնտիներու կողմէ նոյն մթերանոցի արտօնատէր Սուլհի փաշազադէ Սամի պէյի դէմ բացուած 15,000 ոսկւոյ դատը, վերջին անգամ վերաքննիչ ատենի հուգուգի ճիւղին առջեւ տեսնուելով, դատարանը մերժեց երկու կողման խնդրագրերը։ (Մէշրէ-Հէզէր)

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ Ի ԶՄԻՒՌՆԻԱ

Իզմիրէն կը գրեն մեզ օգոստ. 12 թուականաւ.

Ամիս մ'աւելի է որ քաղաքիս մէջ բուռն կերպով կը ճարակի ճահճատենդը (fièvre paludéen) նախ անմաքուր եւ ապականեալ թաղերէ սկսելով. բայց վերջին օրերս սաստկութեան գագաթնակէտը հասած է այն, զի քաղքին մէջ այդ ախտէն զերծ թաղ մը չէ մնացած եւ կան շատ տուներ ուր ընտանիքի բոլոր անդամներ ալ վարակուած են։

Ախտն ըստ ինքեան թէեւ անվտանգ, բայց տառապեցուցիչ է 40-41 եւ աւելի իսկ աստիճանի ջերմութեամբ մը, որ յաճախ քանի մ'օրեր անկողին մնալ կը հարկադրէ հիւանդները եւ ի վերջոյ ալ բաւական օրեր շարունակող անպատեհութիւններ կը թողու անոնց վրայ, ինչպէս անզօրութիւն, գլխի ցաւ, ստամոքսի խանգարում եւ այլն։

Գոհացուցիչ պարագայ մ'է դիտել թէ՝ քանի կը ծաւալի ախտը՝ այնքան ալ կը թեթեւի, այնպէս որ նորագոյն վարակեալներ հիներէն նուազ կը տառապին։

ԴԵՍՊԱՆԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆ

Անգլիական դեսպան Սըր Ուիլեէմ Հուայդ Նախընթաց իրիկուն հացկերոյթ մը տուաւ ի պատիւ Փրանսական դեսպանին ու դեսպանուհւոյն։ Հրաւիրելոց մէջ կը գտնուէին նաեւ Հելլենական դեսպանն ու Տիկին Բունաբարթի, Տր. Շվէնինկէր և այլք։ Սեղանէն յետոյ, երեկոյթ մը տեղի ունեցաւ։

— Իտալական դեսպան Պարոն Պլան կիւրակէ օրը Մուտանիա ուղեւորեցաւ Մախսուսէի Թէշրիֆիյէ շոգենաւով, ընկերակցութեամբ մի քանի բարեկամաց, անտի Պրուսա ուղեւորելու համար։ Պարոն Պլան վաղը մայրաքաղաքս կը վերադառնայ։

— Հելլենական դեսպան Պ. Քունտուրիոտի սեպտեմբերի սկիզբն ընտանեօք պիտի մեկնի մայրաքաղաքէս։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

Արքունի նաւարանին գործաւորներէն Պ. Մաք Ինթէրի կինն անցեալ կիրակի օր անձնասպան եղաւ։ Ընտանիքն ամբողջ սեղան նստած էին արդէն երբ Տիկին Մաք Ինթէր դանակով մը իւր կոկորդը կտրեց և այսպէս վերջ տուաւ իւր կենաց։ Թէեւ անձնասպանութեան շարժառիթը տակաւին յայտնի չէ, սակայն կ'ըսուի թէ մէկ քանի օրէ ի վեր մտային խանգարման նշաններ ցոյց կուտար։ Տարաբաղդ կինն երկու որբեր կը թողու։

— Սարըեար բնակող Նէճէթ պէյ անուն երիտասարդ մը սիրային ցաւոց պատճառաւ անձնասպան եղեր է, րեվոլվերի հարուած մը պարպելով կուրծքին։

ԽՈՒԼԵՐՈՒ ԵՒ ՀԱՄՐԵՐՈՒ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Կրթական նախարարութիւնը կը ծանուցանէ թէ խուլերու և համրերու վարժարանը պիտի բացուի յառաջիկայ սեպտեմբերի սկիզբը։ Աշակերտիլ փափաքողք պարտին երեքշաբթի և հինգշաբթի օրերը ժամ 7էն մինչեւ 10 դիմել Մէշրիքի պաշտօնատունը, բարձրագոյն վարժարանաց վարչութեան։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ադրիանուպոլսոյ լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ մէկ քանի աւազակներ Հ. սա գաւառակի Ապալար գիւղն երթալով Միխալ անուն նպարավաճառը լեռ կը տանին։ Տեղական կառավարութիւնն իմանալով անմիջապէս ոստիկաններ կը հանէ ամեն կողմ, սակայն Միխալ աւազակաց քնանալէն օգուտ քաղելով կը փախչի եւ կառավարութեան իմաց կուտայ աւազակաց գտնուած տեղը որ ոստիկանաց կողմէ կը պաշարուի։

Կը յիշուի թէ Պէյլէրպէյի հիւանդանոցին առաջին քարտուղար Մէհմէտ Արիֆ էֆէնտի, նոյն հիւանդանոցին յատուկ 80000 օխա մսի արժէքը իւրացնելով խոյս տուած էր։ Ոստիկանութիւն, որ անկից ի վեր կը փնտռէր զնա, անցեալ օր հելլենացի մը ձերբակալեց որ Արիֆ էֆէնտիի տունը կը փնտռէր։ Հելլենացին նամակ մը բերած էր, զոր ոստիկանութիւնը բանալով կարդաց և տեղեկացաւ որ Արիֆ էֆէնտի Պուլկարիոյ մէջ անօթի ծառաւ կը թափառի և թէ իւր ընտանիքէն տեղեկութիւն կ'ուզէ թէ ոստիկանութիւնը տակաւին կը փնտռէ՞ զինքը և թէ իւր խնդիր ինչ վիճակի մէջ է։

— Պարսկերէն Աֆթէր լրագրոյ արտօնատէր Թահիր էֆէնտի կիրակի գիշեր Վիէննա ուղեւորեցաւ եւրոպական կառախումբով։

— Բոռ-Սայիտէն կը գրեն թէ տեղւոյն Փրանսական նորակառոյց վարժարանի շէնքին մէկ մասը փլչելով շատ մը գործաւորներ փլատակաց ներքեւ մնացեր են։ Ցարդ երկու դիակներ հանուած են և կը կարծուի թէ տակաւին ուրիշ դիակներ գտնուին։

— Ոստիկանութիւնն երէկ Օտուն Բազարի մէջ ձերբակալեց տրապիզոնցի Ապտուլ Ֆէթթահ անուն մարդ մը որ նոյն նահանգին Օֆ գաւառակին մէջ աղջիկ մը առեւանգած և ուրիշ տղայ մը սպաննած ըլլալով հինգ-վեց տարիէ ի վեր փախստական կը թափառէր։

— Սերպիական կառավարութիւնը նոր հիւպատոսութիւն մը հաստատած է ի Բրեշթինէ և հիւպատոս անուանուած է զՊ. Լուքա Մարեքովիչ։ Բ. Դուռը վաւերացուցած է սորա պաշտօնը։

— Ֆրանսական դեսպանատան առաջին քարտուղար Պ. Ժառօղէնքի, շաբաթ օրը ձիով շրջագայած պահուն ձիէն վար ինկաւ, սակայն ո և է վնաս չկրեց։

— Ֆէրիգ Սալիթ փաշա երէկ իրիկուն Գերմանիա ուղեւորեցաւ ճեպընթաց կառախումբով։ Սալիթ փաշայի պաշտօնն է ընդունիլ, ի հաշիւ կայս. կառավարութեան, Քրիւփ զինագործարանին յանձնարարեալ թնդանօթներու մնացորդ մասը։

— Եղեռնադատ ատեանն երեք տարուան բանտարկութեան դատապարտեց Թէվֆիգ անուն մարդ մը որ սուտ վկայութիւն ըրած էր։

— Պետրսպուրկի նորընտիր օսմանեան դեսպան Հիւսնի փաշա կիրակէ օրը Ցէթինէէն ճանբայ ելած է մայրաքաղաքս գալու համար։

— Ոստիկանութիւնն երէկ Ահմէտ անուն մարդ մը ձերբակալեց որ առանց վկայական ունենալու բժշկութիւն կ'ընէր։

— 165 նոր զինուորներ երէկ մայրաքաղաքս բերուեցան Նիկոմիդիայէն։

— Ռէժիի տնօրէններէն Թէվֆիգ պէյ երէկ իրիկուն Փարիզ ուղեւորեցաւ ճեպընթաց կառախումբով։

— Շաբաթ իրիկուն ձկնորս Իզզէթ Օսկեդշեր մէջ ծովեզերեայ տան մը առջեւ ծովը մտաւ ձկնականջ որսալու համար և անյայտ եղաւ։ Հետեւեալ օրը սուզակներու միջոցաւ խուզարկութիւնք կատարուելով գտնուեցաւ Իզզէթի անկենդան մարմինն որ ծովուն յատակը գամուած երկաթի մը մխուած էր։

— Օրմանդիր Քոսթի, Եանի և ուրիշ մարդ մը երէկ Օսկեդշեր մէջ ծովը մտան լողանալու համար։ Քոսթի խեղդուեցաւ և ընկերն որ խեղդուելու մօտ էր ազատուեցաւ։

— Սէրվէթի խմբագիրներէն Սիւլէյմանիյէլի զատէ Մէհմէտ Թահիր պէյ երէկ առաւօտ ամուսնացաւ Եանեայի նախկին կուսակալ վախճանեալ Իսմայիլ փաշայի աղջկան հետ։

— Ինչպէս յայտնի է, Զմիւռնիոյ կուսակալութիւնը իրեն ստանձնած էր տեղւոյն թրամուէյի վարչութիւնն, որովհետեւ ընկերութիւնը չէր գործադրած իւր յանձնառութիւններն։ Արդ, Այսօրի լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ, կուսակալութեան կողմէ յանձնաժողով մը կազմուած է տեղեկագրելու համար թէ թըրամուէյի գիծն ինչ վիճակի մէջ կը գտնուի։

Թէ որչա՞փ դրամ ծախսել հարկ է զայն կանոնաւորելու համար և թէ ո՛րչափ կառքերու պէտք կայ։

—Տօլմա-Պաղչէի կազի գործարանին վերաշինութեան գործն ստանձնելու հետամուտ է նաեւ Պ. Անժ Փորրի։

—Մէլանիկի նախկին կուսակալ Հասան Թահսին փաշայի հիւանդութիւնը ծանրացեր է։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱՐԵՒ. ՀԵՌԱԳՐ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

Սդրազպուրկ, 24 օգոստոս

Գերման կառավարութիւնն որոշեց որ Ալզաս Լօռէնի մէջ ձեռք առնուած զսպողական տնօրինութիւնք պահուին։

Բարիզ, 24 օգոստոս

Գաւառային խորհրդոց նստաշրջանք կը շարունակուին, առանց կարեւոր դէպքերու։

Բարիզ, 24 օգոստոս

Ցառաջիկայ երեսփոխանական ընտրութեանց առթիւ զանազան կուսակցութեանց մաքառումն արդէն խիստ շատ բուռն կ'երեւի։ Բազմաթիւ գաւառներ ընտրած են իրենց ընտրելինները։

Բարիզ, 26 օգոստոս

Երեսփոխանական նոր ընտրութիւններն, որք սեպտեմբեր 27ին տեղի պիտի ունենային, սեպտեմբեր 22ին տեղի պիտի ունենան հաւանաբար։

Բարիզ, 26 օգոստոս

Բարիզի Տիեզերական Արուեստահանդէսին ունեցած փայլուն յաջողութեան պատճառաւ, Ընդհանուր Ցանձնախումբն որոշեց խնդրել անոր երկարաձգումը, որ պիտի շնորհուի մինչեւ հոկտեմբեր 15։ (?)

Բարիզ, 26 օգոստոս

Թուրինի Պօնթօ տի Սէնիօ (Դրամատուն Ջենովայի) հաստատութիւնը սնանկութիւն հրատարակեց։ Ցայտնի չէ պարտուց ճիշդ քանակութիւնն։ Այս սնանկութեան պատճառաւ Պորսային գիներն ինկան երէկ։

— —

ՀԱՎԱՍԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

Պերլին 26 օգոստոս

Կայսրն և կայսրուհին Փոձտամ վերադարձան յԱլզաս-Լօռէն ուղեւորութենէն։

Բարիզ, 26 օգոստոս

Զարին եղբայր Կէորկիյ մեծ դուքսը Բարիզ հասաւ այսօր։

Հռոմ, 26 օգոստոս

Տիբերեան դրամատունն իւր վճարումները դադրեցուց։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 15 օգոստոս

ԸՆԹԱՑԻԿ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ (Պանքայի)	109	5/8
3 » » » (վճռ...)	109	1/4
» Բարիզի » (պանքայի)	23	10
» » » (վճռ...)	23	2 1/2

Օսմանեան Պօնսօլիտէ

Նոյն երեկոյ գոց. (Միաց. Դ. Սէրի		18	5
Զօրաւոր գոցուելէն վերջը	»	18	5
Բերայի մէջ	»	—	—
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	18	4
Կէս օրին	»	18	1

ԻՍԹԻԳՐԱԶԸ ՏԱԻԽԼԻ

Երէկ երեկոյ	46	6
Այս առաւօտ	46	5
Կէս օր	46	5

ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	A. Սէրի	29	10
»	B. »	17	15
»	C. »	18	4

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԻՔ

Սօսիէթէ ժէնէրալ	Անգլ.	Լր.	4	16
Քրէտի ժէնէրալ	Օսմ.	»	8	25
Պանք տը Պօնս	»	»	7	5
Սօս. Շանժ է վալէօր	»	»	4	27
Թրամուէյ	»	»	462 1/2	
Ռումէլի երկաթուղի		Ֆր.	61	
Օպլիկասիօն տը Բրիօրիթէ		»	—	—
Բաժնեթուղթ Լավերիօնի			108	

ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100	
20 Ֆրանքնոց	»	87	25
Անգլիական ոսկի	»	110	16
Իմփերիալ	»	90	10
Քրիմիջ	»	51	10
Ռուսի թղթադրամ	»	8	75
» արծաթ	»	74	
Մէճ. արծաթ. (տարը)	»	108	18
Վեցնոց	»	104	
Հինգնոց	»	104	
Մէթալիք	»	102	
Թաաֆիյէ	»	8	15

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 26 Օգոստոս ժամ 5 վայր. 15 երկվ.

Անգլ. քօնսօլիտէ	98	3/16
Օսմ. » Սէրի Դ. բացուեցաւ	16	3/4
» » » գոցուեցաւ	16	9/16
» » » Ա.	29	1/8
» » » Բ.	17	3/8
» » » Գ.	16	5/8
Օթօման 1871	92	
Փոխառութիւն 1877	100	3/4
Պանք Օթօման	11	
Ռուսական փոխառ. 1873	101	1/2
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիյէ)	90	3/8
» առանձ. (բրիվիլէժիէ)	104	1/8
Տաճրա Սանիէ	84	7/8
Ռօմանիայ (փոխառ. Ռօչիլտ)	103	
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25	42

Վիեննա, 26 Օգոստոս, ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	119	35
Օսմանեան երկաթուղի	83	40
» Բէժիի բաժնեթուղթք	107	

Բարիզ, 26 Օգոստոս ժամ 3 վայր. 45 երկվ.

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	104	20
» » 3 %	85	75
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ. բացուեցաւ	16	70
» » » գոցուեցաւ	16	67 1/2
» » » Բ.	—	—
» » » Գ.	16	80
Օսմանեան երկաթուղի	62	
» Բէժիի բաժնեթուղթք	—	—
Պանք Օթօման	526	25
Գրէտի Լիօնէ	693	75
» Ֆօնսիէ	1286	25
Գոնդուառ տ'Էսգոնդ	100	
Սուէզի ջրանցք	2287	50
Իտալական Ռանթ	92	82 1/2
Սպանիական (արտաքին)	73	1/2
Եգիպտական միացեալ	456	25
Բրիօրիթէ Թիւրք	457	50
Հելլենական 5 %	470	
Չէք Լոնտրայի վրայ	25	25

ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍ 1889Ի

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ԲՆԱԿՈՒԹԵԱՆ

Շան տը Մարսի գետեզերքը որ Քէ տ'Օռսէ կը կոչուի, այցելողը երկար շարք մը պիտի տեսնէ այլանդակ և տարօրինակ շէնքերու որք նոր գաղափարի մը ծնունդ են, ինչու որ պատմութիւն մը կը ներկայացնեն, պատմութիւն մարդկային բարուց և քաղաքակրթութեան կարեւոր մասին, այն է բնակութեան։

Բացորոշ ըլլալու համար ըսեմ թէ այս պատմութիւնը 44 հատ շէնքերու հաւաքածոյէ մը կը բաղկանայ, զորս յղացաւ և կառոյց Պ. Շառլ Կառնիէ նշանաւոր ճարտարապետ մը։ Այս Պ. Կառնիէ այն անձն է որ շինեց Փարիզի Մեծ Օբերայի շէնքը, սկսելով Նաբոլէօն Գ.ի օրով և վերջացնելով արդի Հանրապետութեան ժամանակ. սքանչելի շէնք, ինչպէս տեսան ամեն այցելուք, ընդարձակութեամբն, զարդարանօքն, և նամանաւանդ հրաշալի սանդուխով մը որ գեղարուեստասիրաց ուխտատեղի է։

Պ. Կառնիէ, իւր համբաւին վրայ վստահած, գնաց օր առաջ ուսումնասիրեց, գրքեր թղթատեց, հին պատկերներ աչքէ անցուց և առաջարկեց յայնժամ Արուեստահանդէսին ծրագրին մէջ այս նոր օրինակ հանդէսն ալ մտցնել։ Թերեւս այս գաղափարը ընդհանրանալով յառաջիկային, նոր Արուեստահանդէսի մը, մարդկային ազգին պատմութեան տարբեր ճիւղերն ալ հանդիսացուին։ Զոր օրինակ, սկսելով Ադամ Եւայէն ի՞նչ և ի՞նչպէս կ'ուտէին մարդիկ, ի՞նչ և ի՞նչպէս կը հագուէին, ի՞նչպէս կը կատարէին սովորական կենաց ամեն գործողութիւններ. մեզ ներկայացնեն միջնադարեան տուն մը հանդերձ բնակչօք, որք ժամանակին լեզուաւ կը խօսին, ժամանակին կեան կերակուրները կ'ուտեն, են են։ Գործը դժուարին է, քանի որ անձնուէր և տեղեակ դերասաններու կարօտ, սակայն հետաքրքրաշարժ է։ Նամանաւանդ եթէ հին ազգաց պատմութիւնը նիւթ ըլլայ։ Կարծեմ թէ Պ. Լօթի, գաղղիացի այժմեան գրագէտներէն մին, անցեալ փորձ մ'ըրաւ Միջին Դարու ասպետական հանդէս մը կազմակերպելով և բաւական հետաքրքրաշարժ եղաւ։ Ինչ որ է, նիւթէն չշեղինք։

Պ. Կառնիէի շինած շէնքերը, Արուեստահանդէսին ամբողջ ճակատը կը գրաւեն, պարտէզներու մէջ դրուած և տեղաւորուած։

Շարեմ ձեր առջեւ։

Նախ պատմական ժայռերու կոյտ մը կը տեսնէք, որուն մէկ քովէն ծառերու ճիւղեր կրթնցուցած են, և միւս կողմէն ծակեր կան ուստի ներս մտնելով քարայր մը կը գտնէք։ Այս քարայրը, Մանթօնի մէջ գտնուած իրական նախապատմական քարայրի մը նմանութիւն, այս նախնական պատսպարանն է մարդկային բնակութեան առաջին վիճակը, այն դարերուն յորում երկաթը չէր ծանօթ տակաւին և կայծքարն էր մարդու հանճարին գործնական կերպարանք տալու միակ գործին։ Զանազան ձեւերով ուրիշ պատսպարանք ալ կան որ այս ժամանակի բնակութեան վրայ գաղափար կուտան։ Քիչ հեռուն, ջրակոյտի մը մէջ, ցիցերու վրայ, փոքրիկ գիւղակ մը կը տեսնուի։ Այս ալ մարդկային բնակութեան մի տարբեր ձեւն է, որու հետքերը նշմարուած են և մինչեւ ցայսօր կը նշմարուին, Զուիցերիոյ լիճերու եզերքը և նմաններն տակաւին կը շինեն ու կը բնակին Նոր-Կինէի բնիկք։ Շատ հետաքրքրաշարժ է սոյն շէնքն որ կը համապատասխանէ պղնձի դարու ժամանակաց։

Մերձակայ հողակոյտի մը վրայ փոքրիկ շէնք մը կը բարձրանայ ճիւղերով, հողով և յարդով շինուած. այս ալ կը վերաբերի երկաթի դարու և հաւատարիմ ընդօրինակութիւն մը հողէ թաղուած օրինակի մը որ Ալպանօ լճին լաւաներուն այժմ ծածկած գետիններու մէջ փորելով գըտնուած է։

Սորա մօտ է եգիպտական տուն մը Ռամզէս Մէյյամունի ժամանակէն (1400 տ. Նախ քան զՔրիստոս), ապա Ասորւոց բնակարան (700 տ. Ն. Ք. Ք.), երկուքն ալ տգեղ, կ'ըսէ Պ. տը Վառինյի, և երկուքն ալ զուրկ ներդաշնակութենէ։

Փիւնիկեան տուներ (1000 տ. Ն. Ք. Ք.), Իսրայէլեան տուներ (1000 տ. Ն. Ք. Ք), Պելազգեան և Եդրուսքեան տուն (1500 և 1000 տ. Ն. Ք. Ք.), Հնդկական տուն (300 տ. Ն. Ք. Ք.), որուն չափ տգեղ անկարելի է տեսնել, Պարսկական տուն (500 տ. Ն. Ք. Ք.) և ապա փոքրիկ գիւղակ մը հիւղերու, խրճիթներու և խեղճ ու կրակ տնակներու որք հին Գերմանաց և հին Գաղղիացոց կը վերաբերէին։

Շարունակելով, կը տեսնենք յունական տուն մը և հռովմէական տուն մը, մեծ ճշդութեամբ նմանաշէն։ Հռովմէական տունը Պոմպէյէն (1) առնուած է և պատերուն վրայ կը կրէ շատ մը գրութիւններ, ինչպէս ընտրողական ազդեր, վարձու ազդեր, թատերական ծանուցմունք, զաւեշտական պատկերներ և այլն և այլն։ Մարդ ինքզինքը այն ժամանակները կը կարծէ և իրապաշտ դպրոցի ....։ Բայց չշեղիմ։

Վերջին փայտաշէն և ողորաշէն վրանաձեւ սայլ մը առջեւէն կ'անցնինք և ի պահանջել հարկին նա մեր առջեւէն կրնայ անցնիլ. ասոր մէջ կը բնակէին Հոնք։

Բայց երբ կը հասնինք ատորին Հռովմայեցւոց, այսինքն Կալլօ-Ռոմէն կոչուած ժողովրդոց տուն մը առջեւ, անդ հռովմէական հագուստով մէկը կը գտնենք որ ըմպելիք կը վաճառէ։ Բարեբաղդաբար վաճառքն ալ այն ժամանակէն մնացած չէ, ինչպէս շէնքն որ անտաշ, անձեւ փայտերով և զանազան բեկորներով ձեւացած է։

Արուեստահանդէսի ճակատին կէսը հասանք։

Անցնինք միւս կողմ։ Այն տեղ կարգաւ կան՝

Մէկ տուն Սկանտինավի

Երեք տուներ ֆրանսական (Թրդ. կամ Ժրդ., ԺԵ և ԺԶ դարեր)

Մէկ տուն Բիւզանդիոն (Զրդ. դար)

Մէկ տուն Սլավ

Մէկ տուն Արաբական (ԺԱրդ. դար)։

Մէկ տուն Սուտանի, հարուստ ընտանեաց մը գերեզմանը։

Մէկ տուն Ճաբոնական պատուական շէնք։

Մէկ տուն Չինական, շատ նման։

Մէկ հիւղ ձիւնէ (անտարակոյս կեղծ ձիւն)։

Մէկ վրան ծառի ճիւղերով և կենդանեաց մորթերով յօրինեալ։

Երկու տարօրինակ խրճիթներ, նըման մեղուայ փեթակի, որք Ափրիկէի սեւամորթերու բնակարանք են կ'ըսուի։

Երկու Բօ-Ռուժներու հիւղակ։

Մէկ Ացտէքներու տուն,

և մէկ Ինքաներու տուն։

Չեմ գիտեր թէ համբերէ՞ք 44 թիւը գտնելու համար, և եթէ պակաս գտաք ներողամիտ եղէք, կրնայի թըւումներէս մի քանիներն եւս դուրս ձգել առանց մեծ կորստեան։

Արդէն նկարագիրս դժուար է ինչու որ ասոնց վրայ լաւ գաղափար ունենալու համար հարկ է գոնէ պատկերները տեսնել. և ես ի՞նչպէս գըծեմ հոս։

* *
*

Եթէ մարդկային բնակութեան պատմութիւնը շահեկան կողմ մը ունի, ապահովապէս վերոյիշեալ շէնքերու չոր այցելութենէ սա երեւան չելլեր յանկարծ և Պ. Կառնիէ զայս կառուցանելով հանդերձ հարկ անհրաժեշտ համարած է տետրակ մը հրատարակել, բացատրական տետրակ որ կը մեկնէ և կ'անուանէ մէն մի շէնք։

Այցելուաց հարիւրին իննսուն և ինը, կ'ըսէ Պ. տը Վառինյի, որմէ կը քաղեմ այս տեղեկութիւնները, գոհ սրտով պիտի վերադառնան այս այցելութենէն և միտքերնին պիտի մնայ Ցունաց և Հռովմայեցւոց տուները, և Լճակառոյց գիւղակը, և Լաբոնաց հիւղը եւն. և բան մ'ալ սորված պիտի ըլլան։

Սակայն թող ըլլան սոքա քիչ մը խստապահանջ, թող ըլլան գիտութեան նախանձախնդիր, և ահա անբաւական պիտի գտնեն իրենց առջեւ պարզուած տեսարանն ու բնակութեան պատմութեան ուսումնասիրողք անօթի պիտի դառնան առանց կարենալու յագեցնել իրենց ակնկալութիւնները։

Նախ և առաջ այդ բնակութիւնք, նեղ ու պակասաւոր և անհամեմատ շինուած են և իրականապէս անբնակելի։ Երկրորդ, յոյժ ձախորդ կերպով յօրինուած և ներդաշնակութենէ զերծ պիտի գտնեն։

Եթէ աւելի բարձրանանք, և եթէ աւելի խորունկը քննենք, Պ. Կառնիէի գործը, Արուեստահանդէսին քննադատելի մասերէն մին պիտի կարենանք համարել։

Արդարեւ խնդիրը փիլիսոփայական տեսակէտով քննենք։

Մարդկային ընկերական վիճակին սկիզբն, և թերեւս ծագումն ըլլայ եղանակաց անբարեխառն վիճակին յոռի ազդեցութենէն պրծելու համար պատսպար որոնելն. Ինչո՞ւ համար մարդ բնակարան շինեց։ Այս է առաջին հարցումն։ Թէ՛ բնութեան և թէ զանազան վտանգներէ զերծ մնալու նպատակաւ մարդ յղացած է այն միջոցն, և հետեւաբար չէ թէ միայն ժամանակաց հետ բնակարանն ալ պիտի բարեշրջի, այլ նաեւ զանազան կլիմայից, զանազան վնասաբեր դրացնութեանց տեսակէտով պիտի փոփոխի և մինչեւ իսկ այլ և այլ վայրեր գտնըւած նիւթերու առատութեան և կամ նուազութեան պատճառաւ եւս պիտի տեսնուի բնակարանին նոր եւ տարբեր կերպարանք ստանալը։ Այս ինչ երկրի մէջ, այն ինչ կլիմային ներքեւ, այն ինչ վտանգներու հանդէպ և այն ինչ միջոցներով մարդ տարբեր կերպով կը շինէ իւր տունը քան այլուր ուր պայմանք հիմնովին տարբեր են։

Ապա ուրեմն Պ. Կառնիէ պարտէր վեր առնել, ցոյց տալ այս տեսակէտը և չշինել շէնքեր որք հատիկ հատիկ մին քարի դարին, միւսն պղնձի դարին, եւն. կը վերաբերին և նոյն մէջ առնչութեան կապ մը, և կամ տարբերութեան բացորոշ մեկնութիւն մը չկայ։

Երբ մէկ և միօրինակ շէնք մը ցոյց կը տրուի մեզ, ըսելով, ահա՛ պղնձէ դարու տուն մը, լճակի մը ջուրց մէջ ցիցերու վրայ, պիտի եզրակացնենք յայնժամ թէ հարիւրաւոր և հազարաւոր տարիներ, որ պղնձէ դարը կը ներկայացնէ, համայն մարդկութիւնը ջուրց վրայ թառած կ'անցունէր գիշերն ու հանդիսան. բան մը որ յայտնի կերպով սխալ է։ Անտարակոյս այն ժամանակներ ալ որքան երկիրներ, որքան ցեղեր, որքան տարբեր կլիմաներ, նոյնքան տեսակ տեսակ բնակարաններ կային, զորս մէկ և որոշ օրինակով մը չէ կարելի յանդգնաբար սահմանել։

Միթէ ներկայ ժամանակս մարդկային բնակարանը հնա՞ր է մէկ շէնքով մը ի տես ածել։ Այսօր եթէ կան եւրոպական ճարտարապետութեան հիանալի ճոխ ապարանք, կան նաեւ Ափրիկէի խորերը վայրենեաց հիւղակներ, կան ամենուրեք տեսակ տեսակ և իրարմէ տարբեր բնակութեանց միջոցներ, որոց մին միայն ներկայացնել՝ չէ կարելի գաղափար տալ մեր ժամանակին մարդկային բնակարանին վրայ։

Ուրիշ նկատողութիւն մը եւս է թէ, երբ նկատենք, զորօրինակ, այն ժամանակները յորում պղինձ և երկաթ չէին ծանօթ, և միայն քարն էր մարդու բոլոր գործեաց նիւթն, և եթէ այն ժամանակի Եւրոպիոյ բնակչաց վարքն ու բարքը, գործքն ու շէնքը քննենք որչափ որ կարելի է, հին քարայրներու և գերեզմաններու մէջ նոյն ոսկերոտիքը են. գտնելով, և եթէ բաղդատենք զայնս այն վայրենեաց հետ որ այժմ նոյն քաղաքակրթութեան աստիճանին մէջ են, այսինքն տակաւին չեն ճանչեր պղինձ և երկաթ կամ ալ մետաղ, և յղկեալ քարն ունին իբր միակ գործի, ահագին տարբերութիւն կը գտնենք։

Ինչո՞ւ տարբեր են։

Վասն զի իրենց բնակութեան վայրն տարբեր է, վասն զի տարբեր են այն գազաններն որոց դէմ իրենց կեանքը պաշտպանելու հարկին մէջ են և կամ միսն իրենց սննդեան առարկայ պիտի ըլլան և հետեւաբար պաշտպանողական միջոցներն ուրիշ, զէնքերնին ուրիշ, մինչեւ իսկ մտածելու եղանակնին ուրիշ է։

Պ. Կառնիէ երկու երեք տնակներ շինած է և ըսած է «բնակարանք Ափրիկէի սեւամորթերու». ի՞նչպէս, կ'ըսեն նորա քննադատք, այն ահագին Ափրիկէի, այն աշխարհի հինգ մասանց միոյն բազմայեղ և բազմատեսակ բնակչաց բնակարանն կրնայ համառօտուիլ այսքան քիչով։ Ամեն կողմէ կլիման տարբեր է, ամեն կողմէ շինութեանց և նիւթերու դիւրութիւնք ու դըժուարութիւնք տարբեր են և ո՞վ կրնայ ենթադրել կամ հաւատալ թէ ահագին Ափրիկէի համայն բնակիչք համաձայնած են միաբանութեամբ միեւնոյն ձեւերով միեւնոյն տեսակ բնակարաններ ունենալու։

Անշուշտ քննադատք աւելի առաջ կը քալեն Պ. Կառնիէի վրայ. ո՞ւր է, կ'ըսեն, Ովկիանիոյ բնակիչք, ո՞ւր է Աւստրալիոյ բնակչաց բնակարանք։ Եւ չերթանք հեռուն։ Անգլիոյ վրայ բան մը չես ըսեր, Սկովտիա, Իռլանտա միթէ չկա՞ն և չե՞ն ունեցած միշտ որոշ և մասնաւոր յատկութեամբ բնակիչք և բնակարանք։ Մոռցած ես այն հեռաւոր գաղթականութիւններն որ այսօր իրենց սեփական ճաշակն և գաղափարն ունին, մոռցած ես Եուքաթան յանկուցիչ ճարտարապետութեամբն որ և ոչ մէկ տեղի կը նմանի և ուր ցայսօր կանգուն կեցած են հին ժամանակաց կերտուածք։

Ապա ուրեմն, Պ. Կառնիէի գործն բաւական գոհացուցիչ ռամկին համար, կամ սովորական այցելուին, չունի սակայն մեծ արժանիք երբ անոտ գիւտ գործ, երբ նշանաւոր ճարտարապետ մը յղացած գաղափար և երբ Էյֆէլ աշտարակին, կամ Մեքենայից պատկերին չըսեմ մրցակից, այլ ընկերակից։

Արդէն եթէ Պ. Կառնիէ ուզէր կատարեալ գործ մը երեւան հանել, ուզէր իրօք մարդկային բնակութիւնը ամենայն ճշդութեամբն և ամենայն մանրամասնութեամբը ներկայացնել, չէ թէ միայն ամբողջ Շան տը Մարս չպիտի բաւէր իրեն, այլ նաեւ ամբողջ Արուեստահանդէսին համար ծախսըւած գումարն անբաւական պիտի ըլլար։

Շատ դիւրին է մեզ համար այս մասին գաղափար ունենալ։

Դիցուք թէ Պ. Կառնիէ մեկզի ձըգելով պատմութիւնը, պարզապէս ուզէ այս դարուս, այս տարիս երկրագընտի ճարտարապետական վիճակը ներկայացնել։ Ո՛րքան համեստ յաւակնութիւն, սակայն ո՛րքան դժուարին։ Օրինակ։ Մի միայն Կ. Պոլսոյ շէնքերու տեսակները բաւական պիտի զբաղեցնէին զինքն։ Անգամ մը գնացէք Բեբէք, կամ Գատըգիւղ, կամ Մեծ Կղզի կամ ի Վերին Վոսփոր։ Պիտի տեսնէք բազմաթիւ տուներ, եւրոպական մայրաքաղաքաց վրայ ընդօրինակեալ։ Ցանկարծ անցէք Պոլսոյ կողմ, և գընացէք Էյուպ, կամ Սամաթիոյ դըրտնուղ փողոցներն. նեղ փողոցներու մէջ դարաւոր տուներ կան փայտաշէն որ ոչ որոշ գոյն ունին ոչ որոշ ձեւ, ուր ուղիղ գիծը բնաւ ծանօթ չէ և ուղղահայեացն իսպառ վանուած. և այս երկուքին միջեւ անթիւ և անհամար շինութեանց տեսակներու մէկ ցանկը կազմեցէք եթէ կրնաք։ Վոսփորի ափունքն անգամ մը հետազօտեցէք երկու կողմէն և պիտի տեսնէք թէ քարն ու փայտը, կամ սոցա խառնուրդն ինչպէս եղբայր են դարձած։ Նոյն աշխատութիւնը շարունակեցէք, եթէ այդ չբաւեց. տուներուն մէջը քննելով, պիտի տեսնէք թէ բարուց և պիտոյից ազդեցութիւնն ինչ մեծ եղած է։ Հին տուներու Հարէմ և Սէլամլըքի բաժանումն որք արտաքին միակտուր շէնքի մէջ բոլորովին անջատ մասեր են, առաստաղներու յածութիւնն, պատուհաններու շատութիւնն, սրահներու մէջ վերնատուններու, պատուհաններու վրայ կորաձեւ ծակերու, և այլն և այլն թուումը ժամանակին և բնակչաց բարուց և պիտոյից յատկանիշն է, զորս անտարակոյս Պ. Կառնիէ չգիտեր, ինչու որ մանրամասնութեանց մէջ մանրամասնութիւնք են։

Այս ամենէն կը հետեւի թէ մարդկային բնակութեան պատմութիւնը շատ դժուար է ուսումնասիրելն և առաւել դժուար օրինակներով սահմանել ու պատկերացնել։ Պ. Կառնիէ չէ յաջողած, սա բացորոշ է, զի անթիւ են նորա քննադատք և ոչ անիրաւ, բայց ոչ ոք պիտի կարենայ ապագային յաջողթական յաջորդ մը ըլլալ Պ. Կառնիէի, ինչու որ գործն ինքնին անկարելի է, զի մէկ մարդու գործ չէ։ Եւ Արուեստահանդէսին սոյն տկար մասին հեղինակը միայն այդ գաղափարով կըրնայ մխիթարուիլ, թէ չկայ իրեն յաջորդ ինչպէս Մեծ Օբերայի պէս հիանալի շէնք մը շինող նոյնպէս մարդկային բնակութեան նման անյաջող գործի ձեռնարկող։

Ց. ՆՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

(1) Հին Հռովմայեցւոց քաղաք որ կործանեցաւ և ծածկեցաւ հրաբղխային պայթմամբ, և զոր վերջերս հնախոյզք գրեթէ ամբողջովին երեւան հանեցին հողը փորելով և մեծ տեղեկութիւն քաղեցին, ինչու որ քաղաքն ամբողջ կործանման վիճակին մէջ թաղուած և պահուած էր անփոփոխ։

ՍԳՈԴԻ ՄՕՒԻՒ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Կ. Պոլիս, 25 սեպտեմբեր 1889

Պարոնայք Սգոդ և Պօուն,

Ցորմէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Սգոդի Օշարակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանկանց խուլային և անսրինութեան հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ։

Իմ կարծիքս է թէ այս հանգոյն և յաջող պատրաստութիւնը միշտ նախամեծար համարուելու է Մօրուաձկան իւղէն և կը յանձնարարեմ զայն։

Տր. Ա. ԱՆՏՐԷԱՏԷՍ
Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակին

ԻԼԱՆ

ԲՕՍԹԱ ՎԷ ԹԷԼԷԿՐԱՖ ՆԷԶԱՐԷԹԻՆՏԷՆ

Թէլէկրաֆ վէ Բօսթա Նէզարէթի Ալիյէսի տայիրէսի իլէ պագը մէրաքիզ իւչ եւիզ պէշ սէնէսի իչիւն լիւզումի օլանճաղը էվվէլճէ վէ կէչէնտէ ղազէթալար իլէ իլան օլունան տէօրթ եւիզ գըրգ չէքի Նըսֆը մէչէ վէ Նըսֆը տիկէր կիւրկէն օլարագ գուրու հաթապ վէ էլլի պին սէքիզ եւիզ գըրգ եէտի պին գըյյէ Սթրանձա քէօմիւրիւ իլէ եւիզ ալթմըշ պէշ պուչուգ թօնէլաթա Նիւգասըլ վէ ալթը թօնէլաթա Գարտիֆ քէօմիւրիւնին մէզքիւր հաթապըն ...

ԻԼԱՆ

ՇԷՀՐ ԷՄԱՆԷԹԻ

Տօլմա Պաղչէ կազխանէսի իչիւն պիր սէնէլիք լիւզումի օլան օն տէօրթ պին եւիզ թօն ... գօլ վէ խավըզ մաաէն քէօմիւրի շէրայիթը միւսայէնէ իլէ մէվզըի միւնագասայա գօնուլուպ թէգարրիւր իտէճէք ֆիաթը միւթէախիլ օլտուղը հալտէ աղօսթօսըն եւիմի պիրինճի բազար իրթէսի կիւնի գարար վիրիլէճէք եւիմի իքինճի սալը կիւնի սախի եւիզտէ պէշ թէնզիլըթը գապուլ օլունաճաղընտան թալիպ օլանլարըն եւիզտէ օն Նիսպէթինտէ թէէմինաթ աքչէլէրի իլէ պէրապէր վագթը իհալէտէն էվվէլ Շէհր Էմանէթի մէճլիսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

9 աղօսթօս 305 260 3—3

Թրանձա քէօմիւրիւնին պէհէր եւիզ քիլօկրամը օթուզ տէօրթ ղուրուշ վէ Նիւգասըլ քէօմիւրիւնին պէհէր թօնէլաթօսը տախի գըրգ ալթը Ֆրանգ Ֆիյաթ պունլարըն միւնագասա գայիմէլէրինտէ մուհարրէր շէրայիթ իլէ իթասընա թալիպ զուհուր իթմիշ իսէ տէ Ֆիյաթը մէզքիւրէ սէնէյի սաըլըգ Ֆիյաթընա վէ բայիճի պէլատէ Նէզարէն Փահիշ կէօրիւնմիւշ օլտուղունտան վէ միւստէթիլ իհալէսի իչիւն աղօսթօսըն եւիմի պէշինճի չարշէնպէհ կիւնինէ գատար թէմտիտ իտիլմիշ օլմաղլա մէզքիւր Ֆիյաթը մէզքիւրէտէն եւիզտէ պէշ թէնզիլի իլէ իթայա թալիպ օլանլարըն վէ տահա զիյատէ մալիւմաթ ալմագ իսթէյէնլէրին էյվմը մէզքիւրէ տէկին սաաթ օնա գատար Նէզարէթի միւշարիլէյհա մէճլիսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի Թէքրար իլան օլունուր։

9 աղօսթօս 305 742

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Մանասթըրտա պուլունան հայվանաթը միրիյէ իաշէսի իչիւն մաքալիւտէ միւպայէա մէվճուտ միւնագասա պուլունան չայիրին պուրատա իթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

12 Աղօսթօս 1889 713
Նօ. 55 1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Մէկթէպսաթը աակէրիյէ իչիւն միւպայէա օլունմագ լիւզըմէ մէվգըէլի միւնագասայա գօնուլմուշ օլան էլլի պին թօփ սէքիզ կիրահ աըրլընտա կէօմլէք վէ սամարլըք ամէրիգանըն պէհէր թօփը գըրգ սէքիզ ղուրուշ օթուզ փարա վէ օն պէշ պին թօփ տօքուզ կիրահ փարմագ աըրլընտա տօնլըք ամէրիգանըն պէհէր թօփը էլլի ղուրուշա օլարագ թալիպլէրի էօհտէսինտէ օլուպ աղօսթօսըն օն ալթընճը չարշէնպէհ կիւնի սաաթ օնտա գաթի իհալէսի իճրա գըլընաճաղընտան իթայա թալիպ օլանլարըն վէ Նիւմունէլէրի կէօրմէք իսթէյէնլէրին վագթը մէզքիւրտէ պէտէլ թէէմինաթ իլէ պիրլիքտէ մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

10 աղօսթօս 1889 711
Նօ. 52 3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Հայվանաթը միրիյէ իչիւն միւպայէա օլունաճաղը իլան օլունան սամանըն վէ էրզագ անպարը իչիւն ալընաճագ տէօրթ եւիզ պին գիլօ սօղանըն աղօսթօսըն բուքինին օն ալթընճը չարշէնպէհ կիւնի պիր միւնագասա գարարը գաթիյէսի վիրիլէճէկինտէն վէ իրթէսի կիւնի եւիզտէ պէշ թէնզիլի գապուլ օլունաճաղընտան իթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

10 աղօսթօս 1889 712
Նօ. 54 3—3

ԳՈՐԾԱՐԱՆ Ի ՎԻԵՆՆԱ II Կլօւէնկաս 22 — Օ ԳՐՈՒԱՍԱՆ — ԳՈՐԾԱՐԱՆ Ի ՎԻԵՆՆԱ II Կլօւէնկաս 22

94, Նիւքլէ Փալաբրամ, Վալտոայի դիմաց, 94

Այժմ եւեթ ...ով կարելի է հագուստ գնել Օ Գրուասանէն.

Արանց և մանկանց համար ունեցած հագուստներուն ահագին մթերքը ձեռքէ հանելու համար, Օ Գրուասան վաճառատունը որոշած է վերստին զեղչել իր գներն, և այս զեղչումներն ծայրայեղութիւնն է.

	Ֆրանք
Ուլստէնիոզ գօտիով գծաւոր կամ Փասոնէ, ամբողջ բուրդ,	50
Շըվիոդէ բառտըսիւ, մէջը մետաքս, ամբողջ բուրդ, վայելուչ ձեւ	28
Ամբողջ ձեռք հագուստ, Շըվիոդէ կամ գազմիրէ բրդեայ վերարկու	25
Պոնժուռ գօտիով գծաւոր, գունաւոր կամ Փասոնէ	45
Պոնժուռ գօտիով գազմիր, լաւ կարուածք և կտրուածք	30
Աշակերտի մթերք բանդալոններու, սկսեալ 8 Ֆրանքէն	
Տղայոց համար զգեստ, սկսեալ 7 Ֆրանքէն	(24)

EMULSION SCOTT

(ՍԿՈՏԻ ՕՇԱՐԱԿ)

ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՁՈՒԹ ԻՒՂ

Իբրեւ կիր եւ սոտայով

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԿՈՏԻ Ւ ՊՕՈՒՆԻ, ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորիւ ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, հիբօֆոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճողածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, տխորժ համ ու հոտ չունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն։

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս. ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԻՐՉԷԼ. 443

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

Ամենազօր ու կազդուրիչ զօրութիւն գործածել Ապաքինողներու, Ծերերը, Կանայք, տկարակազմ Տղաքներն և ամէն փափուկ անձինք։

Բաղկացեալ Միսանինց և Քինայէն ու Ֆոսֆատներու ...

ԲԻՆԱՅՈՎ ՄՍԻ ՀԻՒԹ ՖՈՍՖԱՏ ...

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻՆ ամենէն ազդու ... ընդդէմ Արեան տկարութեան, Դեղնութեան, Թոքախտի, Ստամոքսի ամէն ցաւերու, Փորհարութեան, Հիւծման, երկար ապաքինմանց, ... Ջղային սեւ հատութեան ...

ԼԻՈՆ—Դեղարան Ժ. ՎԻԱԼ, Պուրպոն փողոց, 14—ԼԻՈՆ 262

Միակ գործակալք և ներկայացուցիչք ի Կ. Պոլիս ԷՏՈՒԱՐՏՍ և ԱԼՊԵՐԹԻ Պերէքէթ խան, Ղալաթիա

ՖԻՒՔՕԿԼԻՍԻՆ ԿՐԷՄԻ

ԾՈՎԱՅԻՆ ՏՈՒՆԿԵՐԷ ԲԱՂԿԱՑԵԱԼ ՕՇԱՐԱԿ

Մորիւ ձկան իւղին փոխան, ազդեցիկ դեղ մըն է այս ֆիւքօկլիսինը և անչափ ախորժահամ է որքան մրգաց նոյնն։

Ֆիւքօկլիսին կրէմին յաջողութեամբ կը գործածուի ՏՂԱՅՈՑ պարբերական հիւանդութեանց մէջ։ 444

ԼԸ ՓԵՐՏՐԻԷԼ և ԸՆԿ. LE PERDRIEL & Cº. Ի ԲԱՐԻԶ և Դեղարանաց մէջ։

ՄՈԳԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

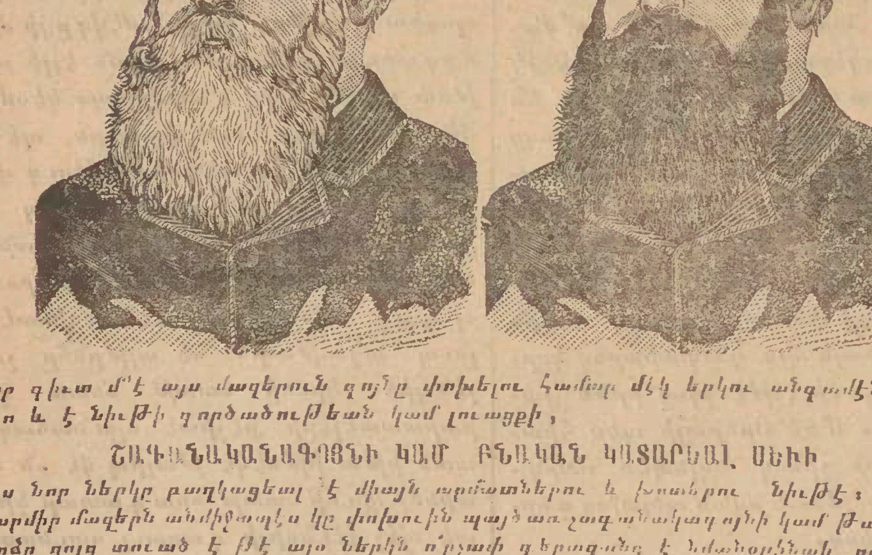

Նոր գիւտ մ՚է այս մազերուն գոյնը փոխելու համար մէկ երկու անգամէն, առանց ուրիշ ո և է նիւթի գործածութեան կամ լուացքի,

ՇԱԳԱՆԱԿԱՆԱԳՈՅՆԻ ԿԱՄ ԲՆԱԿԱՆ ԿԱՏԱՐԵԱԼ ՍԵՒԻ

Այս Նոր Ներկը բաղկացեալ է միայն արմատներու և խոտերու նիւթէ։ Սպիտակ կամ կարմիր մազերն անմիջապէս կը փոխուին պայծառ շագանակագոյնի կամ թանձր սեւի։

Փորձը ցոյց տուած է թէ այս Ներկն որչափ գերազանց է նմանօրինակ ուրիշ պատրաստութիւններէ։ Իւր առաւելութիւնն է մազերուն ամէնէն բնական երեւոյթը տալ և ամենէն ուշադիր դիտողն ի դերեւ հանել։ Կը կասեցնէ հերաց անկումը, գլուխը կը մաքրէ, թեփը կ՚անհետացնէ և նոր ոյժ կու տայ մազային մարմին, ...

ԳՈՐԾԱԾՄԱՆ ԵՂԱՆԱԿԸ

Սրուակը երերցնել գործածելէ առաջ և փոքր քանակութեամբ հեղուկէն դնել սկաւառակի մը մէջ, յետոյ բարակ սպունգի ... մազերուն վրայ անցունել զայն, այնպէս որ ամբողջ մազերը թրջին։ Ապա գլուխը բաց պահել մինչեւ որ հեղուկը չորանայ։ Բոլոր մազերը մէկ հեղլով, ... Ընդհանրապէս մէկ երկու անգամէն աւելի գործածուի, ... Նոյն եղանակը գործածելու է մօրուքին և պեխերուն համար։ ...

ԾԱՆ. Եթէ ուզուած գոյնը ձեռք չբերուի մէկ երկու գործածութենէ ետք, գլուխը լուալու է քիչ մը օճառով, ... և ուզուած ազդեցութիւնն յառաջ կուգայ անմիջապէս։

ԿԵՂԾԵՐԷՆ ԶԳՈՒՇԱՑԱՐ

Միակ կեդրոնատեղի ԼԸՄՈՒՆՏ ԳԸՐՈՒԱՆԱ, ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ, Վալիտա, Պաղչականոցին քով, կայարան Ղալաթիա-Շիշլիի Թրամուէյից, Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։ 77

ԽԱՐԻՍԽ

ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԵԿԱՄՏԻՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

Ի ՎԻԵՆՆԱ. Հաստատեալ 1858 ին

1887 Դեկտեմբեր 31ին երաշխաւորեալ հասոյթն էր Փր. 86,699,959,12.
Ամբողջութիւն ապահովեալ գումարոց » 403,448,921,35.

Ապահովագրեալ տուող անձինք մահուան պարագային մէջ տարեկան բաժիններէն % 25 շահ կ՚ընեն։

Ապահովագրեալ տուող անձինք կենաց պարագային մէջ ապահովագրեալ դրամագլուխներէն մինչեւ 41 ½ % շահ կ՚ընեն։

ԽԱՐԻՍԽ ընկերութեան կատարած գլխաւոր գործողութիւնք են.

Ա. Ապահովագրութիւն մահուան պարագային մէջ։ Օրինակ.

35 տարեկան անձ մը 266 Ֆրանքի տարեկան բաժին մը կը վճարէ իւր ժառանգորդաց ապահովելու համար 10,000 Ֆրանքի դրամագլուխ մը, վճարելի իւր մահուանէն յետոյ և որ իրեն երաշխաւորեալ շահոց մասնակցիլ իւր ապրած միջոցին։

Բ. Ապահովագրութիւն կենաց պարագային մէջ (Օժիտք) Օրինակ.

Մէկ տարեկան եղած միջոցին ապահովագրեալ տղայ մը քսան տարի յետոյ 10,000 Ֆրանքի դրամագլուխ մը պիտի ստանայ. ասոր զատ, պիտի մասնակցի Ընկերութեան 85 % շահուց՝ 298.30 Ֆրանք տարեկան բաժնոյն փոխարէն։

Մահկանց օժտի համար ապահովագրելոց շահուց մասն եղած է վերջին երեք տարիներուն համար 37 %, 34.12 % և 41 ½ %։ Այսպէս ապահովագրեալ 1000 Ֆրանքին վրայ, 415 Ֆրանք շահաբաժին ստացած են վերջին բաշխումէն։

Ձնջին մեցանակի մը միջոցաւ, կարելի է երաշխաւորել նաեւ վճարուած դումարներն, եթէ մահ պատահի։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ ընդհ. Գործակատարն Պ. ԼԻՕՆԵԼ ՊՕՆՏԻ. Գրասենեակք, Թիւնէլի Հրապարակ, տուն Մայէրի, երկրորդ յարկ

Ընկերութեան սեղանաւորն է Պ. Ս. ԱՏԼԷՐ 44

ԼԱ ՌՈՒԱՆԷԶ

LA ROUENNAISE

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի 1837

Կեդրոնատեղի՝ 18, Սէն-Մառք փողոց, Բարիզ

Դրամագլուխ, 4,000,000, Վճարեալ վնասներն իբր 30,000,000

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել ի գրասենեակս ընդհանուր գործակալութեան, Ղալաթիա, Մահմուտիէ փողոց, Թիւ 2, Ճէրէմեան խան, Գամմաստի Պանդոյին դիմաց։

Ընդհանուր գործակալք բախմդակ Թուրքիոյ և Յունաստանի

ՍԻՄՈՆ ՔԱՅՍԷՐԼԵԱՆ և ԸՆԿ.

186

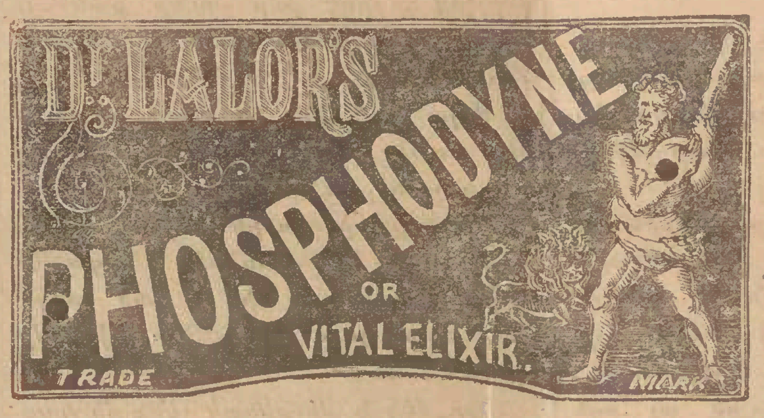

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ ՍԵՐ ԿԵՆԱՑ

ՖՈՍՖՈՏԻՆ ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ.— Վերջին քսան եւ հինգ տարուան մէջ ապացուցուած է թէ այս դեղը ՖՈՍՖՈՐԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԴԱՐՄԱՆՆ է որ մինչեւ ցարդ գտնուած է, կատարելապէս բուժելու համար ուղեղի հիւանդութիւնները, անդամալուծութիւն, քնատութիւն, ջլատութիւն, ... տեղական կարողութեան փաղաքշօղ կորուստ, եւ ... կորուստ ... խանգարումներ։

Կը բուժէ ... Ջղային եւ արեան հիւանդութիւնները, լեարդի եւ երիկամանց ...

ՏՕՔԹՕՐ ԼԱԼՕՐԻ ՖՈՍՖՈՏԻՆԸ ջղային հիւթ եւ ուղեղային գոյացութիւն կ՚առեղծէ ...

... Dr. Lalors' Phosphodyne, London, England ... Այս դեղին ունեցած յաջողութիւնն յառաջ բերած է ...

Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով,

Մ. ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

79

Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վալիտա, Պաղչականոցին քով, կայարան Թրամուէյից, 95 և 97

1240

NÉVRALGIES

Pilules du Docteur Moussette

Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE calment et guérissent les *Névralgies* les plus rebelles, la *Migraine*, la *Gastralgie*, la *Sciatique*, les *Affections rhumatismales* aiguës et douloureuses ayant résisté à tous les autres remèdes.

Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE doivent être prises aux repas. Le premier jour on prendra 3 pilules : une le matin, une au déjeûner et une le soir au dîner. Si on n'a pas éprouvé de soulagement, on prendra quatre Pilules le second jour, deux le matin, une au déjeûner, et une au dîner. Il ne faut pas en prendre plus de quatre par jour.

Exiger les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie, *de* PARIS, *que l'on peut se procurer chez les Droguistes et les Pharmaciens.*

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԳԱՌՈՒԼԸՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԵՐԿԻ

Ղալաթիա Պէօյիւք Միլլէթ խան, միջնագոյն թղթատարատան վրայի յարկը

Սոյն վաճառատան մէջ խիստ աժան գներով կը վաճառուին ամէն տեսակ ձերմակեղէնք, կանանց համար կրկնոցներ, տղայոց համար հագուստներ, կէս շրջազգեստներ, բաուլներ, օժտի համար ձերմակեղէնք, բանուածքներ, բազմատեսակ գուլպաներ, թաշկինակներ և այլ այս տեսակ ապրանքներ։

Այս ապրանքներ, որոց ամենքն ալ լաւ տեսակէ են, կը վաճառուին թէ՛ փոքր և թէ մեծ քանակութեամբ։

Այս ապրանքներ կը պատրաստուին Վիէննայի և Պերլինի յատուկ գործարանաց մէջ։ Նոյնպէս Անգլիաէն, Իտալիաէն և եւրոպական ուրիշ երկիրներէ եւս ապրանքներ կը բերուին։

Գնաւորներէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին եթէ փոխարէնը փոխանակագրով և կամ թղթատարական դրոշմով ղրկուի։

Չը հաւնուած ապրանքները ետ կ՚առնուին և ստակը ետ կը տրուի ընդդէմ փոխադրութեան ծախքի։ 86

de CHEVRIER

Առաջնակարգ դեղագործ ի Փարիզ, ասպետ Պատուոյ Լեգէոնի, վարժատրեա Բ. կարգի Մէճիտիէով, ֆօպուրկ Իզապել-լա-Գաթօլիք պատուանշանին։

ՃԵՐՄԱԿ ԵՒ ԹՈՒԽ

Մորիւ ձկան իւղը լայծ զանով զտելով, Պ. Շէվրիէ այդ հեղուկին տուած է անխորժելի համ և հոտ, միանգամայն անոր բուժիչ յատկութիւնները ...

Այս գիւտին պատճառաւ հնարիչը մեծ ծամեծ վարձատրութիւններ ստացած է, միտալ և պատուոյ վկայական։

Ամբողջ աշխարհի բժիշկք կը նախադասեն զայն ամեն տեսակներէն։

ԵՐԿԱԹԱԽԱՌՆ

Պ. Շէվրիէ իւր գիւտը կատարելագործած է ... երկաթով, Մորիւ ձկան երկաթախառն իւղ մը պատրաստելով։ Հակառակ այս յաւելման, իւղը դիւրաւ կը մարսուի և բնաւ սրդութիւն չպատճառեր։ Ուստի նախընտրելի է միւս բոլոր երկաթախառն պատրաստութիւններէն և յաջողութեամբ կը գործածուի Թոքախտի, Պռոնշիթի, Վատութեան և Խոլի համար։ Մանաւանդ կը յարմարի տկարակազմ անձանց։ 84

Ընդհ. մթերանոց, Կեդր. դեղրն. Ն. ԹԷՕՏՈՐԻՏԷՍ, 244, Մեծ փողոց Բերայի, Կ. Պոլիս Մեծանոյն դեղատան մէջ կը գտնուի նաեւ ՇԷՎՐԻԷԻ կազդուրիչ ԳՈԳԱՅԻ ԳԻՆԻՆ։

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայէ և Բոնէ Տէյէ կանոնաւոր գծանաւ

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Միկէլ որ օգոստ. 21ին Մարսիլիայէն և օգոստ. 28ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Անտուլէ որ պիտի մեկնի սեպտ. 2ին։

Ուղեւորք և ապրանք ընդունուին

Նաւուղեկէք, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն ԹԻՄՈԹԷ ԸՐԳՈՒԼ Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միլէթ Մահմուտիէ փողոց, Թիւ 14

371

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

DRAGÉES de Fer Rabuteau

Lauréat de l'Institut de France. — Prix de Thérapeutique.

L'Emploi en médecine du **Fer Rabuteau** est basé sur la science.

Les **Véritables Dragées de Fer Rabuteau** sont recommandées dans les cas de *Chlorose, Anémie, Pâles Couleurs, Pertes, Débilité, Epuisement, Convalescence, Faiblesse des Enfants, Appauvrissement* et *Altération du sang*, à la suite de fatigues, veilles et excès de toute nature. — Prendre 4 à 6 dragées par jour.

Ni Constipation, ni Diarrhée, Assimilation complète.

Elixir de Fer Rabuteau recommandé aux personnes qui ne peuvent pas avaler les dragées. — Un verre à liqueur aux repas.

Sirop de Fer Rabuteau, spécialement destiné aux enfants.

Une instruction détaillée accompagne chaque Flacon.

Exiger le **Véritable Fer Rabuteau CLIN & Cie**, de **PARIS**, *que l'on peut se procurer chez les Droguistes et Pharmaciens.*

1239

ՆՈՒՊԻԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

Խիստ յարմար է ներկելու համար կօշիկներն որք առաջին անգամէն կը փայլին, առանց խոզանակելու պէտք ունենալու։ Այս փայլը, որ նման է լաքի պայծառութեան մ՚ունի, ամբողջ շաբաթ մը կը տեւէ։ Կօշիկներն անթափանցելի կ՚ընէ ջուրի և խոնաւութեան։ Տիղմը կամ ուրիշ աղտեղութիւնները դիւրաւ կը վերցուին թրջած լաթով մը, առանց փայլն կորսնցնելու։

Այս Ներկը կը յարմարի արանց և կանանց ամեն տեսակ կօշիկներու, կարելի է գործածել զայն նորոգելու համար ճամբորդութեան կաշիէ անօթները։

Գործածման եղանակ. Ներկելի տուարկոյն խնամով սրբել, այնպէս որ հին ներկէն հետք չմնայ։ Ապա փայլուն հեղուկէն քսել, կամ սպունգով կամ վրձինով։ Թրջուած մասերուն ... կը չորնայ։

Ջգուշանալ կեղծերէն.

Ընդհանուր կեդրոնատեղին է ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ, Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վալիտա, Պաղչականոցին քով, կայարան Ղալաթիա-Շիշլիի Թրամուէյից, Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։ 78

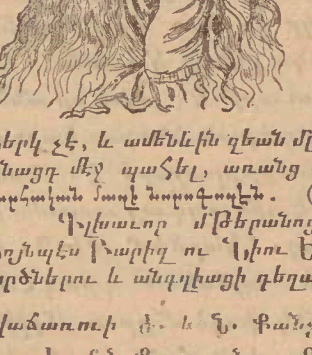

ՄԻՍԻՍ Ս. Ա. ԱԼԼԷՆԻ

ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ՄԱԶԻ ՆՈՐՈԳԻՉ

(MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Ճերմակ ընկած մազերուն գոյն, փերկիճ ու գեղ կուտայ։ Կը նորոգէ անոր կեանքը, ոյժը և աճումը։ Գլխու թեփը շուտ մը աներեւոյթ կ՚ընէ։ Իր անուշ հոտը առատ է ու հեշտալի։

«Մէկ շիշը կը բաւէ։» Այդ փորձը ունեցան ամէնքը որոնց մոխրագունած մազերը իրենց բնական գոյնին դարձան, և ճաղատ տեղերը մազով ծածկուեցան։ Ներկ չէ, և ամենեւին վնաս մը չըներ։ Թէ որ կ՚ուզես թարմ մազ ունենալ և բոլոր կենացդ մէջ պահել, առանց ուշանալու շիշ մը ստացիր ՄԻՍԻՍ Ս. Ա. ԱԼԼԷՆԻ Աշխարհահռչակ Մազի Նորոգիչէն. (MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). Նոյնպէս Բարիզ ու Նիւ-Եորք։ Կը վաճառուի ամեն սափրիչներու, անուշ իւղագործներու և անգլիացի դեղագործներու քով։

Կը վաճառուի Ժ. և Ն. Քանդիւք եղբարց Բրիտանական դեղարանը, 453 Մեծ փողոց Բերա, Խաւեն Քարուանա, Ղալաթիա, Եկեալ Քալորքը 95 և 97. Քիւչիւքեան զուարդ քով 77 Եմին Էօնիւ—, 51 Եէկի ճամի և 168 Մեծ փողոց Բերայի. և Իզմիրի քով Բերա Մեծ փողոց Թիւ 428։ 81

ԶԳՈՒՇԱՑԷՔ ԽԱՐԴԱԽՈՒԹԵԱՆՑ ...

Ս. ԳՈՒՐԻՏՕՆԵԱՆ ՕՊԻ ...

GELINEAU

ԺԷԼԻՆՕՅԻ ՍՕ

... ի ԲԱՐԻԶ

Այն անձինք որ կը տանջին

DEHAUT ՏՕՔԹ. ԴԵՂԱՀԱՏԵՐԸ

իրենց ստամոքսը մաքրելու համար ... դեղահատերը կը գործածեն, ... և ոչ յոգնութիւն կը պատճառեն, որովհետեւ հակառակ միւս մաքրողական դեղերու, ... կերակուրը և կազդուրիչ ըմպելիաց հետ առնուելի, ինչպէս գինի, խահուէ, թէյ։ Ամեն ոք կ՚ընտրէ իրեն յարմար ժամը, ... իւր զբաղմանց։ Գեղն յաջողութիւն երաշխաւորելու ... մարդ ...

ԴԵՂ, ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տօքթօր Այէրի Ջերմային հիւանդութեանց այս դեղն՝ որ անխառն բաղադրութիւն մ՚է զուտ բուսեղինաց, է գաղտնահամ և ազդու կազդուրիչ ամեն տեսակ Ֆիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճախճախուտ վայրերու ջերմային մայրից վատ ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնը և ապաքինիչ ստոյգ յատկութիւնը երաշխաւորեալ է, նոյն անհամար արդեանցը ստոյգ գիտութեամբ։ Այս Ֆիզիքական խանգարումներն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր աննշմարելի նիւթոց միջոցաւ, որք Թոքերէն անցնելով՝ կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդը, և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և տենդեր, և որեան թունաւորումն, որոց աս անուններն տրուած է. ջերմն և սարսուռ, թագունի ջերմ, պարբերական ջերմն, ընդհատեալ ջերմն, մաղձային տենդ և հրատապ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտը ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճախճախուտ վայրերէ բարեկամ ժահահոտ նիւթերով, կամ բաց ագբանոցներէ և ականներու ծակտիքներէն ելած թունաւոր կազերով, որոց մարդիկ կը ծծեն չգիտութեամբ։

Այէրի ջերմի ու տենդից դեղն կը ջնջէ այդ թունաւոր նիւթոց կամ կազերու ազդեցութիւնը և դուրս կը վանէ զայն մարմնոյն մէջէն, որոյ գործածութիւնն ստուգապէս անվտանգ և անվնաս է և օգտակար ստոյգ, միայն թէ տրուած հրահանգին համեմատ գործածուի։ Կը ծախուի Միխալեան և ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա Կոստանդնուպոլսոյ։ 166

VICHY

ՎԻՇԻ

Ֆրանսա (գաւառ Ալիէի)

ԿԱԼՈՒԱԾ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

Վարչութիւն՝ փարիզ, 8, Պուլվար Մոնմարթր

ՀԱՆՔԱՅՋՐՈՑ ԵՂԱՆԱԿ

GRANDE GRILE.— Աւշային տկարութիւնք, մարսողական ճանապարհաց հիւանդութիւնք, լեարդի և փայծաղի խրբուում, ներքին գործարանաց խցմունք, մաղձային քար ևայլն։

HOPITAL.— Մարսողական ճանապարհաց հիւանդութիւնք, ստամոքսի ծանրութիւն, դժուարամարսութիւն, ախորժակի պակասութիւն ստամոքսի, Ջղցաւ, անմարսութիւն։

CELÉSTINS.— Երիկամանց և փամփուշտի տկարութիւնք, միզական աւազ և միզական քար, յօդացաւ, շաքարախտ (Տիապէթ), սպիտակուց—միզական (Ալպիւմինուրի)։

HAUTERIVE.— Երիկամանց և փամփուշտի տկարութիւնք, աւազ, քար, յօդացաւ, շաքարամիզութիւն, սպիտակուց—միզական։

Աղբիւրին անունը պէտք է փնտռել շիշերու քսփիլին վրայ։

Պոլսոյ ամեն դեղագործաց և դեղավաճառաց քով կը գտնուի։ 667